

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

V I E N Y B Ė

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

83 M. 11 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1969 M. BIRŽELIO (JUNE) 20 D.

Telefonas:
Applegate 7-7257

KAINA 30 C.

Kazimieras Kanys, Salomėjos Neries vardo kolchozo pirmininkas iš Lietuvos (antras iš kairės), lankosi pas Connecticut valstybės ūkininką George Pratt, Jr. (dešinėje). Kairėje - John F. Nye, Jr., Litchfield Agronomijos pirmininkas.

J. Valaičio foto

Lietuvos kolchozo vadovui apsilankius Amerikos ūkiuose

JONAS VALAITIS

Birželio pradžioje į JAV atvyko gausi Tarybos Š-gos mokslininkų, inžinierių, korespondentų, gydytojų ir kitų profesionalų ekskursija, kurioje buvo ir vienas lietuvis, Kazys Kanys, vieno pažįstamiausių Lietuvos kolūkių pirmininkas. Svečiai lankėsi New Orleans, La., Chicago, Ill., Cleveland, Ohio, Washington, D. C., Connecticut valst. ir New Yorke.

Amerikoje svečius globojo Citizen Exchange Corps, kuri veikia nuo 1962 m. ir kurios tikslas - sudaryti geresnius santykius tarp Tarybų Sąjungos ir JAV piliečių. Organizacija yra nepolitinė, išlaikoma amerikiečių ištaigų aukomis. Neseniai šiai organizacijai stambesnę paramą suteikė ir Ford Foundation.

Per Civic Exchange pirmininką Stephen James, ir šių žodžių autoriui susidarė proga geriau susipažinti su Lietuvos kolchozo pirmininku ir patalkinti kaip vertėjui apsilankius pas Connecticut valst. ūkininkus.

Iš New Yorko automobiliu išvykome keturiese: Stephen James, jo padėjėjas J. Cohen, New Hampshire u-to studentas, kuris liepos 5 d. išskrenda penkiems mėnesiams į Maskvą, kaip Citizen Exchange organizacijos atstovas, svečias iš Lietuvos Kazys Kanys ir jūsų reporteris - vertėjas.

Svečias gėrėjosi puikiais Amerikos keliais, gražiais New Yorko ir Connecticut gamtovaizdžiais. Vykome Hudson upės pakrantės keliais, vėliau pasukome šiaurės Connecticut link ir vykome Apetuc, Shepaug, Bantam upių pakrantėmis, norėdami pasiekti New Milford ir Bridgewater apylinkes, kur svečio iš Lietuvos laukė vienas stambiausių Connecticut ūkininkų, milijonierius George Pratt, Jr.

Apie tris valandas keliaujant automobiliu plačiau išsikalbėta su svečiu K. Kanju.

Jis gimęs Lietuvoje, liko našlaičiu, kai vaikystėje mirė tėvas. Su motina labai vargingai gyveno. Iš pat jau-

natvės dirbo ūkiuose ir visą laiką mokėsi.

Šis 42 m. amžiaus lietuvis jau 14 metų vadovauja Salomėjos Neries vardo kolūkyje, kuris apie 14 kilometrų nuo Kauno. Iš Jonavos einantieji autobusai į Kauną kas 20 minučių stoja kolūkyje, tad, tikrumoje, ko-

lūki galima priskirti prie Kauno rajono, 2,500 hektarų didumo, turi 4 pavaduotojus, skirtingų sričių specialistus. Dirba 900 darbininkų. Kolūkyje yra 40,000 vištų kiaušiniams, 100,000 viščiukų kepsniams, 400 melžiamų karvių, kurių metinis vidurkis 8,000 svarų pieno per metus.

Išrinktas į vyr. visasąjunginę tarybą deputatu ir yra visasąjunginio biudžeto komisijos nariu. Tarybų Sąjungoje nemokamai keliauja visomis susisiekimo priemonėmis,

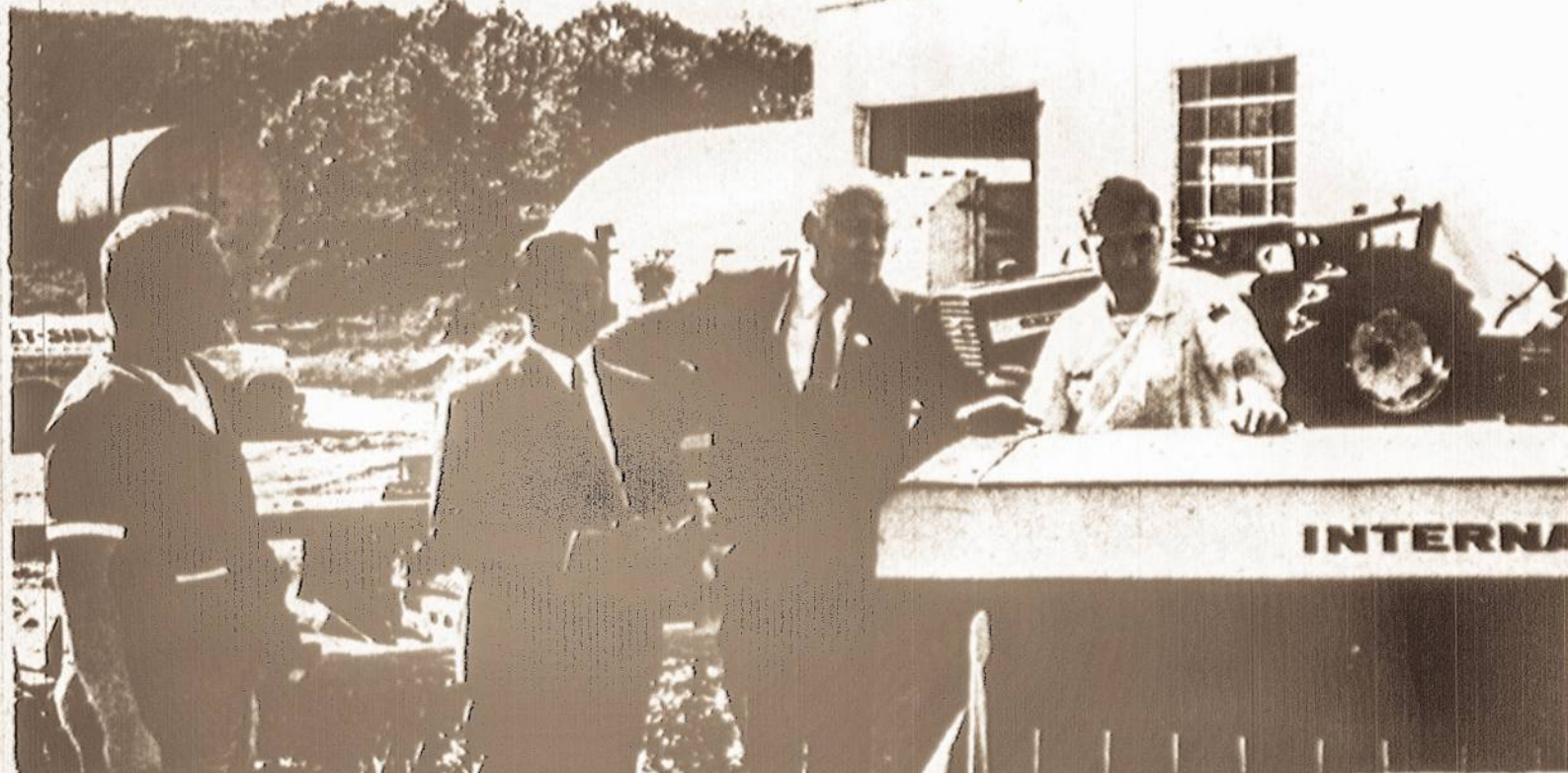
Sakė esąs vedęs, turi dvi dukras. Turis skubėti namo, nes viena ruošiasi ištektėti, o kita vyks aukštesniojo mokslo studijoms.

PRIĖMIMAS SVEČIUI IŠ LIETUVOS

Amerikiečiai, reikia pripažinti, nepaprastai draugiški, mandagūs ir nuoširdūs iš užsienio atvykusiems svečiams.

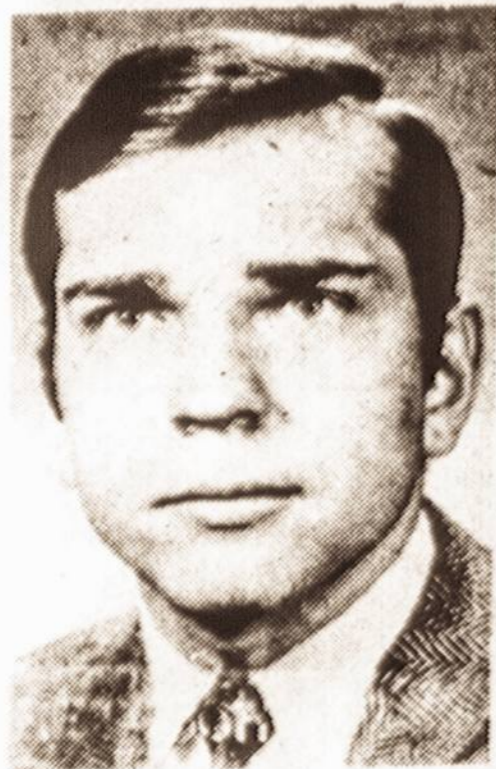
Prie motelio, kur apsistojome mus pasitiko George

Tęsiama 7 psl.

Stephen James, Kazimieras Kanys iš Lietuvos ir Vienybės redaktorius Jonas Valaitis apsilankė žemės ūkio mašinų sandėlyje Connecticut valstybėje, netoli New Milford.

LIETUVIAI PASAULYJE

Džiugas Minukas

NAUJAS INŽINIERIUS

George Džiugas Minukas, siemet baigęs inžinerijos skyrių Trinity Kolegijoje Hartford, Conn., su pilna 5 metų stipendija. Jam išeikiant diplomą Baccalauro - B. S. E. laipsniu, jis gavo ir The Hallden Engineering Award. (pinigine dovana), už savo išradimą, kaip nustatyti žmogaus miego fazes elektroniniu būdu. Jo išradimas bus pristatytas visos Amerikos inžinierių metiniame suvažiavime.

Šiuo metu inž. Džiugas Minukas yra Coast Guard Reserve Pensylvanijoje, kur jis turi atlikti 5 mėn. karinės tarnybos privedole.

Džiugas Minukas yra Lietuvos muziku Dvarionų anūkas ir brolėnas.

Seimos bičiuliai naujam ir darbščiam inž. Džiugui Minukui linki sėkmės jo darbuose.

PRANCIŠKONAI UŽDARO LIETUVIŲ GIMNAZIJA

Kennebunkport, Maine, kur kretlingiečiams pranciškonams prieš eilę metų vienas geraširdis amerikietis padovanojo savo dvarą mokslo tikslams, birželio 11, 12 ir 13 dienomis, posėdžiaudami, pranciškonai nutarė gimnaziją uždaryti.

Aiškinama, kad gimnazijoje permažai mokinių. Jų esama 71, iš kiekvieno gaudami po \$750 mokesčių per metus (viso \$52,750), bet tos sumos neužtenka. Tėvas Leonardas Andriekus, pranciškonų provincijolas sako, kad gimnazijai išlaikyti būtų reikėję dar \$40,000.

Andriekus sako, kad vienuoliai mokytojai pereis į kitas sritis, ypač pasišvęs kultūrinio židinio steigimo darbe renkant aukas.

Vienuolis dr. Viktoras Gidžiūnas, tris savaites išbuvęs Washingtone, lankydamas lietuvius ir prasydamas aukų, nusiskundžia, kad vienuoliai atitraukiami nuo mokslinio darbo ir tiesioginių savo pareigų.

ALTO ATSTOVAI KALIFORNIJOJE

ALTO pirm. inž. Eug. Bartkus ir sekr. dr. Vl. Simaitis buvo nvykę į Kaliforniją pasitarti dėl Alto kongreso, kuris įvyks Detroit, Mich. Darbo Dienos savaitgalyje. Los Angeles ir kitose vietovėse tarėsi su veikėjais, kviesdami visus dalyvauti būsimajame Alto suvažiavime.

Knight Cap

August Traun, sav.

LIETUVIŲ RESTORANAI

UŽKANDŽIAI

PIETŪS

VAKARIENĖ

IVAIRŪS

ŽUVIES

PATIEKALAI

810 Chestnut St., Philadelphia, Pa.
ir
Baltimore Pike & Providence Rd.
Media, Pa.

Music

NIEKAS negali atstoti
DAINOS bei MUZIKOS
kad mus maloniai nuteiktų.

NIEKAS negali atstoti
TAUPYMO,
kad įsigyti tai,
ką norime turėti.

Tuos malonumus turėsite
taupydami
lietuviškoje finansinėje įstaigoje

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

202 North Broad Street
Philadelphia, Pa. 19102

Stenton and Duval Street
Philadelphia, Pa. 19138

1625 Wadsworth Avenue
Philadelphia, Pa. 19153

TAUPYTOJAI KITUOSE MIESTUOSE:
LIBERTY FEDERAL yra tik tiek toli, kiek Jūsų pašto dėžutė.

* Benigna Čepkevičienė iš Kauno, Chicagoje viešėjusi 6 mėn. pas gimines, grįžo į Lietuvą. Palydėjo vyro brolis iš W. Reading, Conn. ir duktė Adelė Chips.

Skaniausia lietuviška
duona gaunama

SILVER BELL BAKING CO.

Sav.
A. RADŽIŪNAS

PYRAGAI VEDYBINIAMS
ir
KITOKIEMS POKYLIAMS

S Tagg 2-5938
36-40 Stag St.
Brooklyn, N. Y.

SERV-WELL ROOFING CO.

INC

DENGIA STOGUS, IR METALU APGAUBIA
KAMPUS IR KRAŠTUS

STOGE ĮRENGIA LANGUS
ATLIEKA SKARDOS, DERVOS, SLEITO, TILE,
SHINGLE ROOFING, GAMINA ASBESTO
ASFALTO SIENAS

VI 6-9519 ir VI 8-3800

77-20 101st AVE., OZONE PARK
Frank Brukas kalba lietuviškai

JUOZO BANDZIUKO Baras ir Restoranas

Cia vaišinsiesi ir vaišinsi ne tik Amerikos veik visais gėrimais — alu, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. — Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

KABARETAS - ŠOKIAI

110-12 JAMAICA AVE. Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. 846-9286

LIETUVIAI CHICAGOJE

UŽTRAUKĖ DAINĄ. — Jungtinis 10 Chicagos lituanistinių mokyklų choras gieda Amerikos himną Moksleivių pavasario šventėj Bručo sodyboj, prie Chicagos gegužės 30 d. Šventėj atsisakė dalyvauti Marquette parko ir Donelaičio mokyklos. V. Zalatoriaus foto

Nauja medicinos gydytoja

Aurelija Ginčauskaitė, kuri būdama mažutė šoko Velbasio baletu studijoje Chicagoje, o vėliau studijuodama — Illinois un-to tautinių šokių grupėje Urbanoje ir aktyviai veikė jūrų skautų eilėse, birželio 8 iš Indianos un-to medicinos mokyklos Indianapolyje gavo medicinos daktarės laipsnį. Tai, tur būt, naujųjų ateivių pirmoji mergina pasiekusi tokio atžymėjimo Amerikoje.

Aurelijos tėveliai — Michalina ir Bronius Ginčauskai, dabar gyvena arti Chicagos — Hammond, Ind. gali pasidžiaugti, jog jų dukrelė pasiekė ne tik medicinos daktarės laipsnį, bet ir dėl to, kad ji sukūrė Lietu-

višką šeimą su kitu susipratusiu lietuviu jaunuoliu — Vytautu Palčiausku iš Cicero, šiomis dienomis taip pat gavusiu daktarą iš fizikos srities Illinois un-te, Urbanoje.

Palčiauskas, kaip ir Ginčauskaitė, plačiai veikė lietuvių jaunimo tarpe. Savo energiją jis daugiau nukreipė į sportą, kur pasiekė pažymėtinų rezultatų. Sachmatų srityje jis buvo pasiekęs net meistro titulo, o futbolo — ne kartą žaidė Chicagos Lituanicos pirmoje vienuolikėje.

Liepos 5 St. Francis parap. bažnyčioje Hammond, Ind. suskambės jų jungtinių varpai. Jie atžymės šios jaunos poros naujo gyvenimo etapą. Tai bus džiaugsmo valanda ne tik jauniems, bet ir jų pažįstamiems bei tėvams, kurie galės pasidžiaugti lietuvių darbu ir ištverme.

Pažymėtina, jog naujoji daktarė — A. Ginčauskaitė medicinos praktiką atliko St. Lukes-Presbyterian ligoninėje Chicagoje, o kartu specializuosis vaikų ir kraujo ligų srityse. Studijuodama ji šiomis sritimis domėjosi ir nusprendė jose gilinti žinias, padėti nelaimingiesiems.

Kuomet laiko sąlygos leis, vėl žada grįžti į lietuvišką gyvenimą, nes praėjusius ketveris metus turėjo rimtai atsidėti studijoms ir iš veiklos buvo laikinai pasišalinusi. Ateityje ją vėl turėsime aktyvioje veikloje. (eš.)

* LEONAS PAUKSTA kviečia dalyvauti Vyčių pramogose liepos 3 vakare, 2455 W. 47 St., o liepos 4 tuose pačiuose namuose ir darže piknikauti.

* BEVERLY SHORES, IND. savivaldybė sutiko miesto parką pavadinti Lituanica vardu. J. Bakys paruošė projektą parke pastatyti paminklą. Komitetui vadovauja arch. E. Masiulis. Liepos 13 Jonyno sodyboje, Chesterton, Ind. ruošiamas piknikas lėšoms sukelti.

Chicagos vyskupija nusileido lietuviams

VYTAUTAS ZALATORIUS

Chicagos vyskupijos kapų administracija patenkino devynis 10 — lietuvių reikalavimų šv. Kazimiero kapinėms atlietuvininti. Tai paaiškėjo gegužės 18-tos susirinkime, kurį surengė Pasauliečių teisėms kapinėse ginti komitetas.

Kapų administracija pasiliko prie savo nutarimo, kad kapinių koplyčią naudoti privaloma visiems.

Maždaug prieš dvejus metus lietuvių nepasitenkinimas nauja tvarka kaip tik ir kilo, kai buvo pastatyta koplyčia ir nutrauktos atsisveikinimo apeigos prie kapo.

Vyskupija sutiko pakeisti:

į kapinių pavadinimą "įrašant žodį "lietuvių". Taigi, dabar kapinės vadinis "Sv. Kazimiero lietuvių kapinės".

Kapinių skelbimus ir potvarkius skelbti anglų ir lietuvių kalba;

Sumažinti suvaržymus naudoti lietuvių kalbą paminklų užrašuose ir mažiau varžyti užrašų turinį;

Informuoti visus sklypų pirkėjus, kad kapinės yra lietuviškos;

Skatinti tuos, kurie nori lietuviškų apeigų, kad jomis naudotųsi;

Leisti mirusiojo šeimos nariams ir artimiesiems dalyvauti, nuleidžiant karstą į duobę;

Leisti mirusiojo šeimos nariams dalyvauti, karstą dedant į cementinę dėžę Koplyčios dirbtuvėje;

Pagreitinti laidotuvių apeigas, ypač tais atvejais, kai šeimos nariai ir artimieji nori dalyvauti karstą nuleidžiant į duobę; ir

Tęsiama 11 psl.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE
John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn, 27, N. Y.
Tel. EVergreen 2-6440

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIAMS
PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI PIETUS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
pifeinama kaina.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštys in 1886. It is published bi-weekly by Valerie Tyaliava and Jonas Valaitis at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone Applegate 7-7257. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor: Valerie Tyaliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edwardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Netikėtos energijos paskatinta, anglų kalba leidžiamas Lituanus žurnalo redakcija 1968 metais išleido tris brandžias laidas. Laukiame ketvirtos ir dviejų šiems metams.

Lituanus galėtų tapti "klaipėdišku lietuvių langu į jūrą" gausėjantiems jauniems akademikams, kuriems sunku įplaukti į amerikiečių žurnalų skiltis, nes jiems lietuviškos temos nėra "gyvybiniai interesai", pasak prof. L. Sabaliūno, kuris ieško naujų kelių kovai už Baltijos tautų laisvę, įsivaizduojamą nepriklausomų valstybių pavidalu. Jo straipsnis būdingu pavadinimu: Baltic Perspectives — The Disillusionment With The West and The Choices Ahead.

* * * *

Prof. Sabaliūno mintys "vienybės". Jas pareiškė 1966 m. ir Vokietijoje einančiame Acta Baltica žurnale. Nurodo, kad Baltijos kraštų nepriklausomybė Amerikai ir vakarų Europai nėra gyvybinis interesas. Taip pat nėra gyvybinis interesas prieš kolonializmą kovojančioms pietų Amerikos, Azijos ir Afrikos tautoms.

Ramstytis pliku principu, neatšizvelgiant į realias gyvenimo sąlygas, rimtai politikai nedera, neduoda vaisių.

Baltijos kraštai nepriklausomybes gavo ne savęs apsisprendimo principo pagrindu, bet kad subyrėjo caro ir kaizerio imperijos.

Vengrija ir Čekoslovakija, nežiūrint pliko principo, politinių nepriklausomybių neatgavo dėl to, kad užgulė raudonoji armija.

* * * *

Tikrovėje, todėl, rodos, verstų atsidėti, ne Amerika ar vakarų Europa (aišku jų nepamirštant), taip pat, ne prieš kolonializmą kovojančiųjų atsilikusių tautų veikla, bet "developments within the Communist realm", reiškia išsivystymui Sovietijos viduje. Čia ryški ne rusiškųjų tautų, ypač ukrainų, jauniosios šviesuomenės kova — praktikoje naudotis tomis piliečio ir žmogaus teisėmis, kurios yra įrašytos Sovietijos konstitucijoje, ir kurias didrusiškas šovinizmas laužo, nors tai yra ir prieš Lenino principus.

Šios kovos išsivystymą mūmuse ypač stebi prof. Vardys, kuris savo mintis dėsto Amerikos universitetuose ruošiamuose seminaruose, bendraudamas su amerikiečių ukrainų akademikais.

Šia kryptimi kovos keliai gal ir neišvestų į nepriklausomybę, bet bent patikrintų tokias piliečio ir žmogaus teises, kuriomis gyvena palaipsniui nutausdami Amerikos lietuviai, ir kurios Lietuvoje nešėtų platesnių prosvaisčių vilčių.

* * * *

Kad mūsų jaunieji akademikai yra nuodugnai susipažinę su jiems prieinamais ir žinomais istorijos šaltiniais ir juos sugeba lietuviškai temai anglų kalba taikliai panaudoti, įrodo prof. Romualdo J. Misiūno studija The Orthodox Church in the Lithuanian State (Lituanus nr. 3, 1968). Autorius rusų istorijos studijas baigia Yale u-te daktaratu ir vienus metus praleis, kaip mainų profesorius, Maskvos u-te. Jis svarsto rusų stačiatikių Bažnyčios vaid-

Tęsiama 5 psl.

Gianakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Skandalas vidury dienos

Visų senesniųjų kraštų istorijos kupinos legendų, nepatikrintų ir nepatikrinamų faktų, prasimanymų, falsifikatų ir t. t. Ypač šiuo geru turtinga Lietuvos istorija. Vienok maždaug perėjo šimto metų bėgy, Lietuvos istorijos moksle stipriai pasireiškus ypač lenkams ir rusams, o nepriklausomos Lietuvos laikais, pačių lietuvių jėgomis aukštosiose mokyklose istoriją atitinkamai pervertinūs, turime jau daugiau ar mažiau kritiškai pamatuotą Lietuvos istorijos mokslą. Tiesa, dar kūrimosi stadijoje tebėra lietuvių kultūros istorija, bet ir šioje srityje daug padaryta.

Nepatikrinami ir neabejotinai tikriems faktams prieštaraujantys nutikimai dar vis ellinį lietuvių kartas nuo karto pakutena. Ypač diletantų dėmesį traukia mūsų profesorė; protorei pažinti mažų mažiausia reikia sistemingų istorijos, archeologijos ir kalbotyros studijų.

Prieš keletą metų chicagiškėje Laisvojoje Lietuvoje lietuviškasis amžių ūkanas mėgino peršviesti kažkoks Mikšys. Žmogelis (o taip pat ir jo verta laikraščio redakcija) gal ir nenumanė, kad jo turimi "šaltiniai" profesionalams istorikams seniai žinomi, o archeologiniai duomenys padeda atkurti faktais paremtą praeities vaizdą. Tos gastrolės baigėsi tuo, kad buvo "pamokytas" archeologijos profesorius J. Puzinas, o už savo gyvenimo santaupas diletantas pasistatė "paminklą" — savo saplojimus išleido didele knyga.

Zinoma, įspūdingai atsislojo į tokių "istorikų" eilę, kaip ir medikas Al. Račkus su veikalu apie gutonus.

Su tokia įžanga pasitinku Česlovą Gedgaudą, kuris prisirinko senų, su tikrove daugiausia neturinčių bendro pasakojimų, tuos pasakojimus atnaujino pagal savo išmonę ir Dijoje patiekė patriotingajai liaudžiai pasiskandinanti. Įdomu, atsirado įtikintų, kurių vienas neseniai ir į Vienybės puslapius atklydo, ieškodamas paramos stebuklingajai Lietuvos istorijai plėsti.

Si Česlovo Gedgaudo "istorija" visų pirma rodo, į kokio baisaus lituanistinio nuosmūgio bedugnę išsivija rieda. Si "istorija" primena, kad su Lietuvos nepriklausomybe praradome ne tik savus ministrus, bet praradome savo tautinės kultūros bazę. Okupantas Lietuvoje sudarė sąlygų labai reikšmingiems lietuvių kultūros darbams, bet kai ko okupantas niekada neduos, nes jis yra okupantas.

Saltyje per negyvenamus plotus keliauja žmogus ir pavargsta. Atsisėda pailsėti.

Labai nori miego. Vai, saugokis, žmogau, neužmiksi! Užmiksi ir sušalsi. Snūdurys čia yra mirties pagunda.

Gedgaudo "istorijos" irgi tėra lietuviško snūdurio mirazai.

Po Danos operos

Chicagoje buvo pastatyta opera Dana. Libretas St. Santvaro, muzika Juliaus Gaidelio. Viso buvo bene trys spektakliai, lietuvių visuomenė opera labai domėjosi, pastatymą visokiariopai rėmė, už tai ir pastatymas pasibaigė, palyginti, laimingai — tebuvo tik kiek daugiau kaip du tūkstančiai dolerių deficito...

Stasys Liepas suorganizavo tarptautinių žodžių brigadą ir užpuolė Stasį Santvarą, kuris būk parašęs blogą libretą. Iš tiesų libretas nėra be priekaištų, nors jis geresnis už ne vienos pasaulio garsenybių operų libretus. Muzika? Muzika, aišku, negali būti tokia, kaip rašė XIX a. italai, nes J. Gaidelis yra lietuvis ir rašė, va, XX a. viduryje pasaulyje rašomomis operomis.

Gaila, nuodugnaus šios operos nagrinėjimo neturime.

Stasys Liepas užpuolė Stasį Santvarą. Stai jo "užpuolimo" pavyzdžiai:

— Suabejojau, ar toks vardas skoningai refleksiškai tragediškai operos intencijas ar nenutrūkstanta aukštos eiliuotinės kalbos bombastika skardėtų visišką darnoj su laigerinių barakų realizmu? Tada atsitrenkiau į jupiteriškai išdidų jo atkirtį. Totališkai sugniužindintas dėl savo dileantiško vapoliojimo, nebetekau noro kreivai galvoti, kol nuostabių prajovų su opera vėl atgaivino tą mano mintinę įžūlystę...

— Kontekste su juo taip pat įdomi darosi jos autorių didelių lūkesčių, stiprių ambicijų ir sunkios atbaigiamosios paruošos epizodika...

Taigi, pirmiausia St. Liepo straipsnis reiktu išversti į lietuvių kalbą. Tada paaiškėtų, kad čia tėra pigios tezės, nieku rašiny nei remiamos, nei įrodomos. "Nenuotrūkstanta aukštos kalbos bombastika" yra charakteringa pačiam St. Liepui, kuris čia patiekia savo "mintinę įžūlystę".

Danos opera yra milžiniškas įvykis išsivijus gyvenime. Išsivijus reakcija dėl šio įvykio, jei tik išsivija yra verta tokio įvykio, turi būti taip pat didinga. Kritika turi būti verta kūrinio. Argi jau pritrūso tiek menkščių, kad nėra jėgų dideliu kūrinių paaugti?

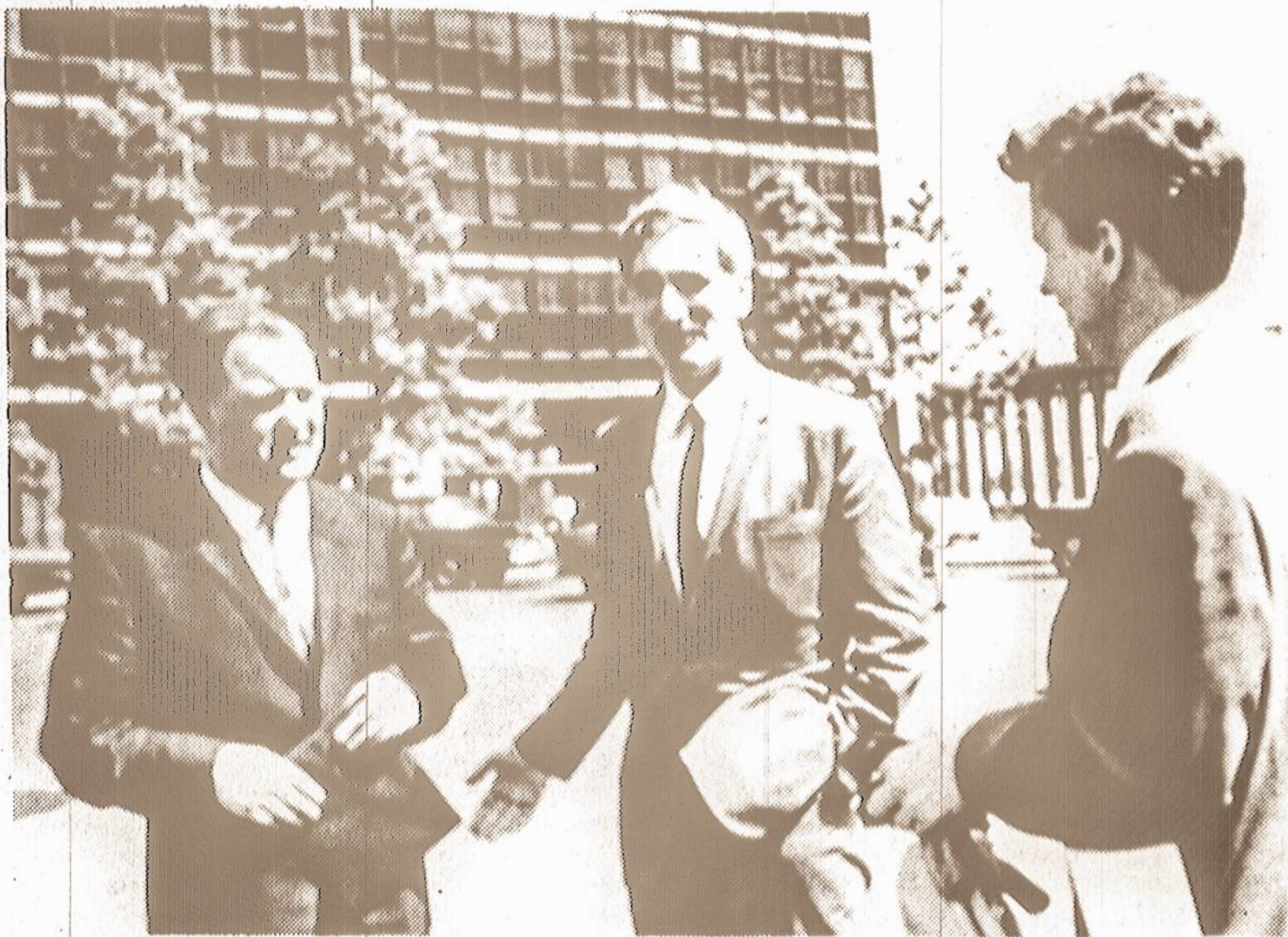
Eitinis žmogus pažūrėjo operos ir gūsčioja pečiais. Ką jis darys, išgirdęs negirdėtą operą ir negirdėtą muziką. Deja, ir spauda su šio meno žinovais pasitenkino pečių gūsčiojimu.

Kaip tai gražiai derinasi su gedgaudų istorijomis.

PASAULINĖ PREMĖRA. - D. Stankaitytė (Dana) ir S. Baras (Stanaitis) dainuoja Jul. Gaidelio operos "Dana" II veiksmo, per pirmąją pastatymą Chicagoje balandžio 12 d. Operos veiksmas vyksta pabėgėlių stovykloje Vokietijoje.

V. Zalatoriaus foto

Prof. A. Telyčėnas (kairėje) ir dr. G. Marčiukaitis (dešinėje), keletą mėnesių Amerikoje studijavę ir skaitę paskaitas, prieš išvykdamį į Lietuvą aplanko Jungt. Tautų Bibliotekos direktorių dr. L. Vladimirovą. Prof. A. Telyčėnas yra Lietuvos Onkologijos Instituto direktorius, vėžio ligos specialistas, vaistų Lofenali išradėjas. Dr. G. Marčiukaitis - Kauno Politechnikos Instituto statybos prodekanas. Amerikoje ilgai buvo Illinois u-ve, Urbanoje, lankėsi Chicagoje, Clevelande, Skokie, Ill. Portland cemento laboratorijoje, gelžbetonio fabrikų laboratorijose Wisconsin valst.

Lietuviškojo kino istorija - bendranacionalinis reikalas

Jau pernai kai kuriuose JAV lietuvių laikraščiuose buvo paskelbta, jog pradėjau rašyti knygą apie lietuvišką kinematografiją ir jos veikėjus, apie tą darbą, kuri mūsų tautiečiai yra nuveikę kino meno srityje per visus laikus tiek Lietuvoje, tiek už jos ribų, dirbdami kino operatoriais, režisieriais, aktoriais, scenaristais ir t. p. (Knygą rengiasi išleisti Vagos leidykla Vilniuje). Ta proga buvo prašoma padėti man surinkti trūkstamų žinių apie tuos Amerikos lietuvius, kurie daugiau ar mažiau yra padėję kurti ir vystyti mūsų nacionalinei kinematografijai. O Amerikos lietuvių indėlis į šį reikalą yra labai žymus ir didelis. Kai kuriuos iš jų, kaip, pavyzdžiui, Antaną Račiūną, Kazimierą Lukšį, galima tiesiog laikyti mūsų nacionalinės kinematografijos pradininkais ir pionieriais. Nemenki nuopelnai šioje srityje priskirtini broliams Kaziiui ir Mečiui Matuzams ir kai kuriems kitiems kino operatoriams, kurie įvairiais laikotarpiais atvažiudavo iš Amerikos į Lietuvą filmuoti jos gamtos, žmonių, įvykių, o po to savo pagamintus filmus demonstruodavo išelvių kolonijose.

Į prašymą padėti atsiliepė būrelis JAV, o taip pat Kanadoje gyvenančių tautiečių, kurių gražios savanoriškos talkos dėka lig šiol jau pavyko surinkti apščiail įdomios ir vertingos medžiagos tiek apie čia išvardytuosius, tiek apie eilę kitų daugiau ar mažiau pasižymėjusių liet. kino darbuotojų. Bet dar daug ko ir trūksta. Ypač trūksta žinių apie tuos kinematografistus, kurių jau nebėra gyvųjų tarpe, kaip, pav., apie Joną Kazimierą Milių, 1944 m. mirusį Los Angeles, apie Juozą Januškevičių, apie kurį nežinau žinių, ir kitus. Taip pat toli gražu dar ne viskas žinoma ir apie kino operatorius A. Račiūną bei K. Lukšį. Ir vienas, ir antras yra pagaminę nemažai dokumentinių filmų, kurie šiandien turėtų itin didelę istorinę reikšmę, bet tų filmų, deja, lig šiol nepavyko aptikti -- dalis jų, matyt, yra dingusi, dalis atsidūrusi pas pavienius asmenis. Būtų gerai, jei šie tautiečiai bent praneštų, kieno (A. Račiūno, K. Lukšio ar dar kieno nors) filmus jie turi, ir parašytų, kaip tie filmai vadinasi, koks jų turinys, ilgumas, juostos plotis (16 ar 35 mm), spalvoti ar ne, garsiniai ar nebyliai. Šitaip pasielgdami, jie padarytų tikrai gerą paslaugą mūsų tautos kultūros istorijai.

Sekdami geromis pirmųjų lietuviškojo kino kūrėjų tradicijomis, JAV, Kanados ir kitų užjūrio šalių lietuviai, atrodo, toliau sėkmingai vysto nacionalinę kinematografiją, mėgindami net meninius-vaidybinus fil-

mus kurti. Bene Montrealyje buvo susuktas rašytojos B. Pūkelevičiūtės surežisuotas spalvotas meninis filmas "Aukso žašis". Chicagoje "advokatas" bet įkneš ir į kino režisūrą, A. Ollis, prieš keletą metų miręs. pastatęs muzikinį filmą "Vaidilučių giesmė". Dar anksčiau taip pat Chicagoje režisierius Bronius Vešlota Hollywoode dirbęs, o gal ir tebedirbęs kaip aktorius Bruno Ve Sota) pradėjęs sukurti liet. vaidybinį filmą "Mažoji žmogaus gyvenimas" pagal scenarijų, parašytą K. Binkio pjesės "Generalinė repeticija" motyvais.

Dar plačiau pasireiškia dokumentinėje kinematografijoje. Kino operatoriai profesionalai ir mėgėjai JAV (G. Byla-Bylaitis, B. Brazdžionis, A. Kezys, S. Narkėliūnaitė, V. Rask-Rasčiauskas ir k.), Kanadoje (N. Norvaišaitė-Kulpavičienė, V. Petruelis), Argentinoje (J. Gilvydis), Brazilijoje (A. Zibas), girdėti, yra pagaminę nemažai vertingų juostų. Bet apie juos ir jų darbus knygos autoriui nedaug nežinoma, nes vieni iš kuklumo, kiti iš nusistatymo nebendradarbiauti su Lietuvoje gyvenančiais žmonėmis net nekalčiausiai kultūriniais reikalais bei klausimais, nieko nerašo apie save, nei savo filmus, neatsakinėja į jiems siunčiamus laiškus. Kažin ar šitoki nusistatymą galima pavadinti protingu ir patriotišku. Juk mano knygos tikslas tik parodyti, ką kino meno srityje yra nuveikę mūsų tautiečiai, visiškai nepriklausomai nuo to, kokios buvo ar yra jų politinės pažiūros. Toks tikslas, man rodos, atitinka tuos bendranacionalinius siekius, kurių pagrindu galima bendradarbiauti visiems. Tad kodėl nepadėti, kodėl neprisidėti prie to, kad sumanytoje knygoje kaip galint plačiau, tiksliau ir teisingiau atsispindėtų visi mūsų tautos laimėjimai ir pastiekimai kinematografijoje? Todėl norėčiau čia dar kartą kreiptis į Amerikos lietuvių visuomenę, ypač jos pirmaujančiąją dalį -- inteligentią, su prašymu neboikotuoti naudingo sumanymo vien todėl, kad jis kilęs ne Amerikoje, o Lietuvoje. Padėkite knygos autoriui surinkti visus duomenis apie tai, kas Amerikos lietuvių buvo nuveikta kinematografijoje lig šiol ir kas daroma šioje srityje dabar. Gyvi tebesantys kino meno darbuotojai atsiliepkite patys, apie mirusius rašykite artimieji, giminės, draugai, pažįstami, -- visi, kurie bent ką žino apie juos ir jų filmus.

ZURNALISTAS P. KEZINAITIS
KAUNE, KĖSTUČIO 73-40

KONGRESO BIBLIOTEKA

PAGERBĖ DR. L. VLADIMIROVA

Library of Congress pagerbė Dago Hammarškjoldo vardo bibliotekos direktorių dr. Levą Vladimirovą jo penkerių metų tose pareigose sukakties proga. Birželio 2-3 d. Bibliotekos vadovybė buvo dr. Vladimirovą pasikvietusi į Washingtoną. Bibliotekos salėje įvyko susirinkimas, dalyvaujant Bibliotekos vadovybei ir bendradarbiams. Bibliotekos direktorius Quincy Manred, pristatydamas dr. Vladimirovą, apibūdino jo nuopelnus bendrai bibliotekininkystės srityje ir kaip UN bibliotekos direktoriaus, su kuriuo jam tenka bendradarbiauti. Library of Congress ir UN biblioteka, kaip vienos svarbiausių bibliotekų, yra išvysčiusios didelę tarpusavio talką, sprendžiant bendras bibliotekininkystės problemas.

Library of Congress direktorius taip pat priminė, kad judviejų pažintis siekia dar toliau už dr. Vladimirovo sukaktį -- įvedus susipažinę prieš 8 metus, kada buvo pradėtas pirmasis JAV ir TSRS bibliotekininkų delegacijų apsikeitimas. Tada Dr. Vladimirovas buvo TSRS delegacijos sudėtyje.

Dr. Vladimirovas savo kalboje pabrėžė, kad jo pažintis su Congress Library vadovybe ir bendradarbiais prasidėjo kaip tik toje pačioje salėje, kur ir dabar susirinkta. Nuo čia prasidėjusi ir jo susipažinimo kelionė po Ameriką. Pasidžiaugęs, kad Bibliotekos darbuotojų tarpe matąs daug senų pažįstamų veidų, dr. Vladimirovas aukštai vertino jų veiklą ir jų pasiektus laimėjimus. Bibliotekos patyrimas mechanizavimo srityje buvęs reikšmingas

ir tarybinams bibliotekininkams.

Svečiui Bibliotekos vadovybė aprodė visas įdomybes, kurių tarpe ypatingo išpūdžio padarė projektas pritaikyti kompiuterius katalogavimo darbe. Dėl išlaidų ryšium su karu Vietname Biblioteka sustabdžiusi nemažai statybos. Svečias aplankė ir slavistikos skyrių, kuriam vadovauja buvęs didžiulis poeto Majakovskio draugas Sergej Jakobson. Tame skyriuje dirba ir lietuvių. Dr. Vladimirovas buvo susitikęs su dr. J. Baliu, Pastarasis skundėsi, kad turima sunkumų su gamimu knygų iš TSRS, jų tarpe ir Lietuvos. Dr. Vladimirovas pažadėjo tą klausimą iškelti, nuvykęs atostogų į Vilnių, o tuo tarpu, vos sugrįžęs į New Yorką, jau išsiuntė kai kurių lietuviškų leidimų. Dr. Vladimirovas buvo susitikęs ir savo buvusį profesorių Kauno universitete prof. dr. Pr. Skardžių. Nors profesorius ir dirba lituanistikos srityje savo atliekamu laiku, bet dr. Vladimirovas apgailestavo, kad tokio didelio masto mokslininkas Bibliotekoje dirba tik elementarinį darbą.

Svečiui buvo parodyta ir nacionalinė medicinos biblioteka, kur jis taip pat susitiko savo senų pažįstamų, jų tarpe ir tos bibliotekos direktoriaus pavaduotoją Scott Adams. Didelio išpūdžio svečiui padariusi biblioteka savo architektūra ir sutvarkymu, o ypač didingas jos projektas -- viso pasaulio medicinos literatūros bibliografavimas, panaudojant kompiuterius ir sukuriant Index Medicus. Tai padės žmonijai susivokti medicinos progresą.

Tęsiama 12 psl.

mes

Atkelta is 4 psl.

menį Didžiojoje Lietuvos kunigaikštystėje, 1315-1377 metų laikotarpyje (kai Lietuvą valdė Gediminas, Algirdas ir Kęstutis).

* * * *

Perėmę nemažą stačiatikiškų sričių, Lietuvos valdovai stengėsi gauti ne nuo Maskvos priklausomą, galvą-metropolitą. Prof. Misiūnas tas pastangas išdėsto, jas sueiliuodamas su tų laikų politinio gyvenimo sąlygomis.

Pastangos liko be vaisių, nes pagoniška ("konservatyviai iki kaulo smegenų") Lietuvai juk buvo sunku nurungti krikščioniškosios Maskvos dvasinę pirmenybę, kurią įrodo tokie mūsų kalboje neišbraukiamai prigiję gudiški žodžiai: Velykos, Kalėdos, Kūčios, gavėnia, kūmas, krikštas.

* * * *

Jogailai ir Vytautui apsikrištinus katalikais, o jų įpėdiniams atsisakius nuo Mindaugo-Gedimino-Algirdo linijos, leisti stačiatikiams gyventi pagal "stariją" (senovę), stačiatikių Bažnyčia valstybėje pasijuto "nepageidaujama". Užsimota ją įjungti į valstybę "unijos" (unijatų Bažnyčios) pavidalu, kas stačiatikišką liaudį ir daugelį bajorų paskatino ta kryptimi palinkti, net "bėgti" į Maskvos prieglobstį.

Tą vyksmą nušviečia amerikiečio prof. Backus III veikalas Motives of West Russian Nobles in Deserting Lithuania for Moscow, 1377-1514. Tuo laikotarpiu Lietuvos valdovais buvo: Jogaila, Vytautas, Švitrigaila, Zigmantas, Kazimieras ir Aleksandras. Šio veikalas vienas skyrius pavadintas The Position of the Orthodox Church -- temai, kurią svarsto prof. Misiūnas.

VIENYBĖ, 1969 m. birželio 20 d.

...apsilankius Amerikos ūkiuose

Atkelta iš 1 psl.

Pratt, Jr. su žmona ir palydėjo pas Litchfield agromijos viršininką John F. Nye, Jr., kurio rezidencijoje buvo surengtas oficialus priėmimas, dalyvaujant apie 30 ūkių savininkų, žemės ūkio specialistų ir kaimynų. Svečių tarpe buvo ir du lietuviai ūkininkai - Lietuvoje gimęs Matthew March, kurio ūkis netoli Bethlehem, Conn. ir Amerikoje gimęs Jonas Kalinauskas, ūkininkaujantis netoli Watertown, Conn. Abu dalyvavo su žmonomis.

K. Kanys pasveikino Amerikos ūkininkus Lietuvos kolūkiečių vardu ir paskui atsakinėjo į klausimus.

Kanys aiškino, kad Lietuvoje dabar yra valstybiniai ūkiai, kuriuos tvarko valstybės paskirti pareigūnai. Jie gauna algas ir dirba kaip pramonėje. Kooperatyviniais pagrindais tvarkomieji ūkiai patys renka savodovybę, patys nustato kaip ūkį tvarkyti - ką sėti, kur produktus parduoti - privačiai, atviroje rinkoje, ar valdžiai. Atviroje rinkoje gauna geresnę kainą, bet valdžiai parduodant, nors gaunama mažiau, bet nupirka viską ką kolūkis turi pardavimui.

Kanio vadovaujamo kolūkio išde yra apie milijonas rublių. Savo darbininkams iš valdžios išdo duoda paskolų namams įsigyti ir kitokiems reikalams. Darbininkai gali turėti apie 2 hektarus žemės savo reikalam.

Iš daugelio kitų klausimų dar paaiškėjo, kad už pienu Lietuvoje kolūkiai gauna 16 kapeikų už litrą, o pirkėjai moka 18 kp. Valdžiai tarpininkaujant iš pieno ūkio pelno nelieka.

Kanys pastebėjo, kad važinėjant Amerikoje jam atrodė jog žemė daug kur nepilnai išnaudojama, kad ūkiuose, kuriuose galėtų būti virš tūkstančio gyvulių, tėra apie pusantro šimto. Tai jis pastebėjęs Virginijoje ir kitur. Sakė, kad vi-

sur susilaukė silčiausių priėmimų, kad milijonieriai buvę tokie pat draugiski, kaip ir paprasti ūkininkai.

LANKOME CONN. PIENO ŪKIUS

Sekančią dieną, aplankę Pratt ūkius, buvome George Reimer ūkyje, prie Chesnut Land. Šiam ūkyje pamatėme karvę, kuri per metus duoda arti 30,000 svarų pieno. Tokios karvės parduodamos po \$14,000. Jis savo karvėms laiko veislinį bulių, tuo tarpu kai kiti ūkiai naudoja veislinių bulių sušaldytas šeklas. Injekcijas atlieka veterinarai už patarnavimą imdami \$6.00.

KODĖL AMERIKOJE VIŠTOS NESIKAPOJA?

Buvo idomu apsilankyti G. E. Wells ir jo sūnaus vištų ūkyje. Matėme 13,000 vištų po vienu stogu! Ruošiasi dar 3,000 vištų, padauginti. Apžiūrėjome kaip jos slenkančios juostos pagalba, maitinamos, kaip milžiniška vištidė apšviečiama, ventiliuojama.

Kilo vienas idomus klausimas. Kodėl Lietuvoje vištos kapojasi, o Amerikoje - ne! Jeigu tas ūkininkas nebūtų paaškinęs, nežinau ar kas galėtų ta uždavinį išspręsti.

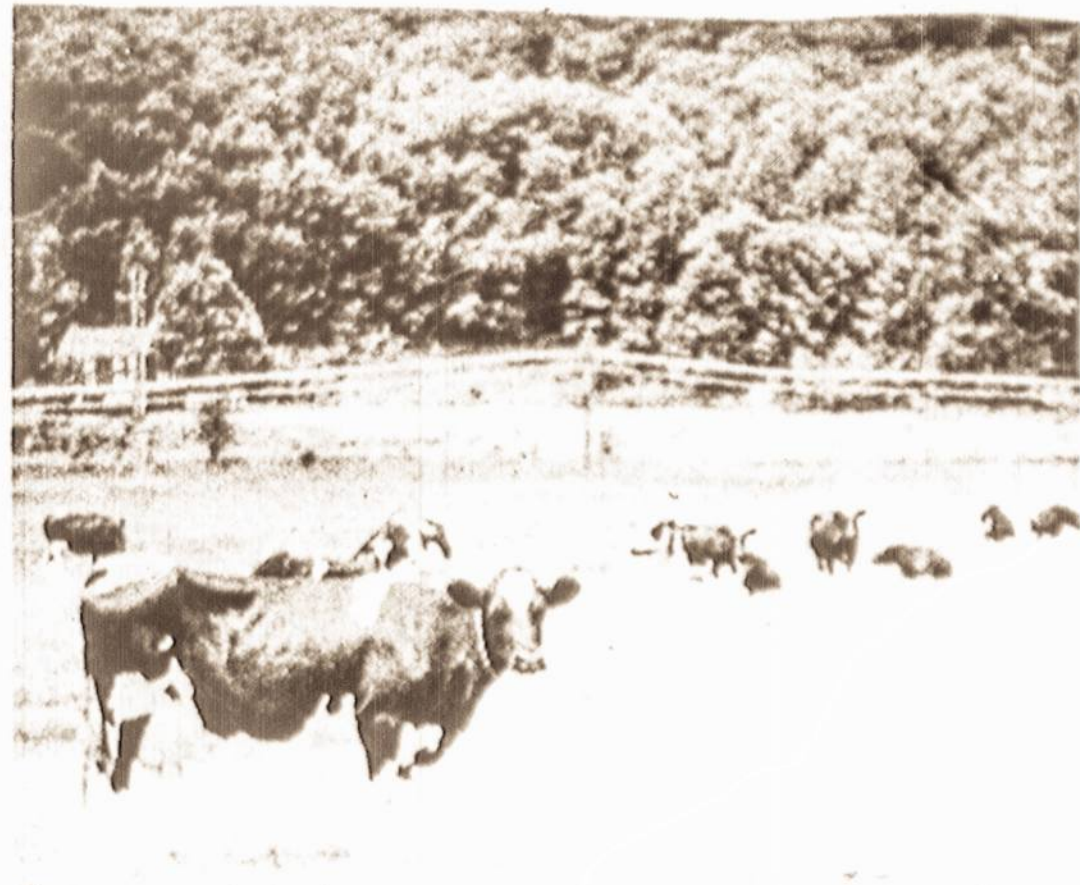
Pasirodo, kad Amerikoje vienos dienos senumo viščiukams nudeginamas snapuko galukas. Patogioje kedėje atsisėdusi moteris prie nedidelio elektrinio aparatėlio prikiša viščiuko snapuko smaigalį ir nudegina elektros kibirkšte. Tokių viščiukų per savo rankas perleidžia net 700 per vieną valandą.

Savininkas parodė kaip atrodo tos vištos suaugusios. Tų vištų snapai, kaip anties,

vienas kiaušinis persviečiama, bet turi peržiūrėti žmogaus akis. Reikia stebėtis, kad balerinos miklumo ir grožio mergaitė yra toji akis!

Aprūpino literatūra

Ūkininkai svečiui įteikė visokios literatūros ir adresų. Davė planus kaip vištidės Amerikoje įrengiamos. Tiek pat žinių ir lite-

Karvė, kuri duoda 30,000 svarų pieno per metus.

vienas kiaušinis persviečiama, bet turi peržiūrėti žmogaus akis. Reikia stebėtis, kad balerinos miklumo ir grožio mergaitė yra toji akis!

Aprūpino literatūra

Ūkininkai svečiui įteikė visokios literatūros ir adresų. Davė planus kaip vištidės Amerikoje įrengiamos. Tiek pat žinių ir lite-

Ji nudegina viščiukų snapuko smaigalį, kad suaugusios vištos nesikapotų.

Kazys Kanys, viešėdamas pas Connecticut ūkininkus, lankėsi ir vienoje moderniausių supermarketų. Vedėjas svečiui parodė naujausius įrengimus.

ratūros gavo ir apie pieno ūkius.

K. Kanys iš Lietuvos tikrai negalės pamiršti svetinųjų Connecticut ūkių specialistų. Grįžtant į New York savo palydovams pareiškė, kad tos kelios dienos praleistos Connecticut ūkiuose, buvusios pačios idomiausios ir naudingiausios iš jo viešnages Amerikoje.

Apie svečio apsilankymą rašė ir vietos amerikiečių spauda. Waterbury Republican laikraštyje tilpo žemiau spausdinamas rašinys.

LITHUANIAN MAKES HIT VISITING TOWN FARMS

NEW MILFORD — After his visit in New Milford on Monday, Kazys Kanys, chairman of a 2,500 acre Cooperative Farm in Lithuania, left with a feeling of friendliness for the townspeople.

He was observing agriculture in this country through the sponsorship of the Citizen Exchange Corps. The Corps specializes in exchange between American and Soviet citizens of all ages.

Kanys who has been elected chairman of his farm for the past 14 years and who is now 42 years of age, visited the George D. Pratt Jr., Sunny Valley Farm, the George E. Wells and Son, Poultry Farm and the George Reimer Dairy Farm on Chestnut Land.

The Citizens Exchange Corps is a nonprofit organization conducting large scale, nonpolitical educational and cultural exchange visits between American and Soviet citizens of all ages.

Kanys was accompanied by representatives from the Corps. His interpreter was John Valaitis, editor of the Vienybė, the world's oldest Lithuanian weekly.

Kanys' 2,500 acre farm producing milk, poultry products and vegetables is considered medium size. He has 900 employes including men and women. The farm has 40,000 chickens, 100,000 broilers and 400 milk cows.

Kanys had the opportunity to come to this country because his cows were the largest producers in Lithuania. His cows are producing an average of 8,000 pounds of milk per year while in this country production can average 17,500 per cow.

As the group made the rounds with John Nye of Litchfield County Extension Service, comparisons were made in farming here and in his country. At the poultry farm he expressed amazement that one man was taking care of 13,000 hens and could take care of 16,000. The average in his country is 6,000 and in the most automated houses, 10,000.

He found a sharp contrast between here and his country in the availability of durable goods. In his country the people have the money but not the goods to buy.

...apsilankius Amerikos ūkiuose

Atkelta iš 1 psl.

Pratt, Jr. su žmona ir palydėjo pas Litchfield agromijos viršininką John F. Nye, Jr., kurio rezidencijoje buvo surengtas oficialus priėmimas, dalyvaujant apie 30 ūkių savininkų, žemės ūkio specialistų ir kaimynų. Svečių tarpe buvo ir du lietuviai ūkininkai - Lietuvoje gimęs Matthew March, kurio ūkis netoli Bethlehem, Conn. ir Amerikoje gimęs Jonas Kalinauskas, ūkininkaujantis netoli Watertown, Conn. Abu dalyvavo su žmonomis.

K. Kanys pasveikino Amerikos ūkininkus Lietuvos kolūkiečių vardu ir paskui atsakinėjo į klausimus.

Kanys aiškino, kad Lietuvoje dabar yra valstybiniai ūkiai, kuriuos tvarko valstybės paskirti pareigūnai. Jie gauna algas ir dirba kaip pramonėje. Kooperatyviniais pagrindais tvarkomieji ūkiai patys renka savą vadovybę, patys nustato kaip ūkį tvarkyti - ką sėti, kur produktus parduoti - privačiai, atviroje rinkoje, ar valdžiai. Atviroje rinkoje gauna geresnę kainą, bet valdžiai parduodant, nors gaunama mažiau, bet nupirka viską ką kolūkis turi pardavimui.

Kanio vadovaujamo kolūkio išde yra apie milijonas rublių. Savo darbininkams iš valdžios išdo duoda pasakolų namams įsigyti ir kitokiems reikalams. Darbininkai gali turėti apie 2 hektarus žemės savo reikalams.

Iš daugelio kitų klausimų dar paaiškėjo, kad už pieną Lietuvoje kolūkiai gauna 16 kapeikų už litrą, o pirkėjai moka 18 kp. Valdžiai tarpininkaujant iš pieno ūkio pelno nelieka.

Kanys pastebėjo, kad važinėjant Amerikoje jam atrodė jog žemė daug kur nepilnai išnaudojama, kad ūkiuose, kuriuose galėtų būti virš tūkstančio gyvulių, tėra apie pusantro šimto. Tai jis pastebėjęs Virginijoje ir kitur. Sakė, kad vi-

sur susilaukė šilčiausių priėmimų, kad milijonieriai buvę tokie pat draugiški, kaip ir paprastai ūkininkai.

LANKOME CONN. PIENO ŪKIUS

Sekančią dieną, aplankę Pratt ūkius, buvome George Reimer ūkyje, prie Chesnut Land. Šiame ūkyje pamatėme karvę, kuri per metus duoda arti 30,000 svarų pieno. Tokios karvės parduodamos po \$14,000. Jis savo karvėms laiko veislinį bulių, tuo tarpu kai kiti ūkiai naudoja veislinių bulių sušaldytas šeklas. Injekcijas atlieka veterinarai už patarnavimą imdami \$6.00.

KODĖL AMERIKOJE VIŠTOS NESIKAPOJA?

Buvo idomu apsilankyti G. E. Wells ir jo sūnaus vištų ūkyje. Matėme 13,000 vištų po vienu stogu! Ruošiasi dar 3,000 vištų padauginti. Apžiūrėjome kaip jos slenkančios juostos pagalba, maitinamos, kaip milžiniška vištė apšviečiama, ventiliuojama.

Kilo vienas įdomus klausimas. Kodėl Lietuvoje vištos kajojasi, o Amerikoje - nei Jeigu tas ūkininkas nebūtų paaiškines, nežinau ar kas galėtų ta uždavinį išspresti.

Pasirodo, kad Amerikoje vienos dienos senumo viščiukams nudeginamas snapuko galukas. Patogioje kėdėje atsisėdusi moteris prie nedidelio elektrinio aparatėlio prikiša viščiuko snapuko smaigalį ir nudegina elektros kibirkšte. Tokių viščių per savo rankas perleidžia net 700 per vieną valandą.

Savininkas parodė kaip atrodo tos vištos suaugusios. Tų vištų snapai, kaip anties,

gali badytis, kiek nori, bet kai patiria, kad beginklės, tai nustoja noro kariauti...

13,000 vištė prižiūri tik vienas darbininkas. Gerai prižiūrimos pavyzdinės vištos padeda nuo 220 iki 240 kiaušinių per metus. Siurblio būdu pakeliami kiaušiniai, aparate nuplaunami ir sugrupuojami pagal svorį. Tokia mašina paruošia net 10,000 kiaušinių per valandą, kainuoja \$10,000. Kiek-

Karvė, kuri duoda 30,000 svarų pieno per metus.

vienas kiaušinis persviečiama, bet turi peržiūrėti žmogaus akis. Reikia stebėtis, kad balerinos miklumo ir grožio mergaitė yra toji akis!

Aprūpino literatūra

Ūkininkai svečiui įteikė visokios literatūros ir adresų. Davė planus kaip vištėdės Amerikoje įrengiamos. Tiek pat žinių ir lite-

ratūros gavo ir apie pieno ūkius.

K. Kanys iš Lietuvos tikrai negalės pamiršti svetinųjų Connecticut ūkių specialistų. Grįžtant į New York savo palydovams pareiškė, kad tos kelios dienos praleistos Connecticut ūkiuose, buvusios pačios įdomiausios ir naudingiausios iš jo viešnages Amerikoje.

Apie svečio apsilankymą rašė ir vietos amerikiečių spauda. Waterbury Republican laikraštyje tilpo žemiau spausdinamas rašinys.

LITHUANIAN MAKES HIT VISITING TOWN FARMS

NEW MILFORD — After his visit in New Milford on Monday, Kazys Kanys, chairman of a 2,500 acre Cooperative Farm in Lithuania, left with a feeling of friendliness for the townspeople.

He was observing agriculture in this country through the sponsorship of the Citizen Exchange Corps. The Corps specializes in exchange between the Soviet Union and the United States.

Kanys who has been elected chairman of his farm for the past 14 years and who is now 42 years of age, visited the George D. Pratt Jr., Sunny Valley Farm, the George E. Wells and Son, Poultry Farm and the George Reimer Dairy Farm on Chestnut Land.

The Citizens Exchange Corps is a nonprofit organization conducting large scale, nonpolitical educational and cultural exchange visits between American and Soviet citizens of all ages.

Kanys was accompanied by representatives from the Corps. His interpreter was John Valaitis, editor of the Vieniybė, the world's oldest Lithuanian weekly.

Kanys' 2,500 acre farm producing milk, poultry products and vegetables is considered medium size. He has 900 employes including men and women. The farm has 40,000 chickens, 100,000 broilers and 400 milk cows.

Kanys had the opportunity to come to this country because his cows were the largest producers in Lithuania. His cows are producing an average of 8,000 pounds of milk per year while in this country production can average 17,500 per cow.

As the group made the rounds with John Nye of Litchfield County Extension Service, comparisons were made in farming here and in his country. At the poultry farm he expressed amazement that one man was taking care of 13,000 hens and could take care of 16,000. The average in his country is 6,000 and in the most automated houses, 10,000.

He found a sharp contrast between here and his country in the availability of durable goods. In his country the people have the money but not the goods to buy.

Ji nudegina viščių snapuko smaigalį, kad suaugusios vištos nesikapotų.

Kazys Kanys, viešėdamas pas Connecticut ūkininkus, lankėsi ir vienoje moderniausių supermarketų. Vedėjas svečiui parodė naujausius įrengimus.

LIETUVA VOKIEČIO ISTORIKO AKIMIS

Vytautas Širvydas

Profesorius savo veikalo 9 puslapius paskiria temai The Taryba's Contest with the German authorities. Šaltiniu ima P. Klimo 1918 m. Berlyne būdingu pavadinimu išleistą knygą Der Werdegang des litauisches Staates von 1915 bis zum Bildung der provisionalen Regierung in November 1918 (Lietuvos valstybės išsivystymas nuo 1915 m. iki laikinosios vyriausybės sudarymo lapkrityje 1918 m.).

Klimas, kuris buvo viena šio išsivystymo ašis, Lietuvos valstybės pradžią nukelia į 1915 metus. Matyt, jau tada Vilniuje buvo mūsų veikėjų, pajutusių, kad Rusija karą pralaimės. Kitu šaltiniu Fischeriui yra vokiečio B. Colianderio 1935 metais parašyta disertacija Die Beziehungen zwischen Litauen und Deutschland während der Okupation vom 1915 bis 1918 (Lietuvos ir Vokietijos santykiai okupacijos 1915-1918 metų laikotarpiu). Ir Colianderis 1915 metus skaito Lietuvos pradžia.

Kad lietuvių veikėjai gana anksti pirmojo karo pradžioje pradėjo galvoti apie Lietuvos valstybės sudarymą, pripažįsta ir prof. Fischer, kuris pasakoja:

"Kadangi Lietuva buvo svarbi kaip tiltas į Kuršą, Livoniją ir Estiją, o po rusų revoliucijos, jos pasisavinimas pasidarė tarptautine plotme nebeįmanomas, imta ieškoti pritarėjų vietos gyventojuose. Vokietijos atstovai ėmė pasitarinėti su 'kuniginės tautinės' (Clerical National) partijos vadais, su kuriais jau nuo 1916 metų rugpjūčio, nors niekuo nesusisaištydami, aptarinėjo Lietuvos ateitį. Tačiau, įsitikino, kad net ši konservatyvė lietuvių grupė, kuri, atrodo, labiausia linktų bendradarbiauti su Vokietija, nenorėjo su ja ryšių, bijodama, kad ryšys su Vokietija tereikštų, vietoj rusinotojų ir lenkintojų, atsirastų vokiečių kolonistų ir germanizatorių, kurie būtų blogesni!"

Gaila, prof. Fischer neįvardina su kuriais Lietuvos "kuniginiais" vokiečių atstovai kalbėjosi. Tokiu vardu partijos Lietuvoje juk nebuvo. Mūsų vėlesniųjų krikščionių demokratų pirmtakūnai turėjo santykių su vokiečių katalikiška centro partija (ypač jos vadu Erzberger), nes tai įrodyta, kada Urachas buvo peršamas Lietuvai karalium.

Šiaip ar taip, po Bingeno konferencijos (liepos 31) vokiečiai leido lietuviams Vilniuje sudaryti komitetą ir sušaukti platesnę konferenciją, kuri išrinktų (kaip vokiečiai tikėjosi) "patikėtinių" Tarybą, kurios vardu būtų galima įkūnyti vokiškąjį "savęs-apsisprendimą" ir kraštą įjungti į Vokietiją.

Prof. Fischer pasakoja:

"Komiteto vadais parinkti: J. Staugaitis, A. Smetona, ir J. Šaulys. Kadangi kariškoji administracija nenorėjo jokių rinkimų, komitetas nusprendė (Klimo žodžiais) "kandidatus parinkti privatiniais pasikalbėjimais ir platesniuose susirinkimuose". Tačiau, jau pirmo komiteto posėdžių, vokiečių karo vadovybė lietuviams tiesmukai pareiškė, kad (vėl Klimo žodžiais) "nepriklausoma Lietuva privalo su Vokietija susisiekti karo sutarties, muitų unijos ir bendru svarbiųjų geležinkelių valdymu."

"Reiškia, vokiečiai davė pasirinkti: Vokietija ir artimi su ja ryšiai, arba Vokietija Lietuvą pasidalina su Rusija ir savo dalį tuojau įjungia į Vokietiją. Susitarimo atveju,

vokiečiai prižadėjo remti pilną Lietuvos nepriklausomybę nuo Rusijos su rubežiais iki ežerų linijos rytuose nuo Vilniaus.

"Lietuvių komiteto paruoštoji platesnė konferencija posėdžiavo Vilniuje rugs. 18-22 dd. ir išrinko dvidešimties lietuvių Lietuvos Tarybą, paliekant vietų tautinėms mažumoms. Lietuviai paprašė ją patvirtinti 'kaip visų tautos sluoksnių išrinktą tautos atstovybę.' Ysenburgas rugs. 23 ir paskelbė proklamaciją, pasirašytą vyriausiojo Oberosto karo vado, Bavarijos kunigaikščio feldmaršalo Leopoldo. Proklamacija sakė, kad kariškos administracijos kontrolėje yra sušaukiama Tautos Taryba, kurios nariai yra tie patys, kuriuos lietuvių konferencija išrinko.

"Vyriausia tautos atstove šią Tarybą pripažino išeivių lietuvių konferencija spalio mėn. Stockholme, o lapkrityje ir lietuviai Šveicarijoje. Tačiau, čia lietuvių pažiūros skyrėsi nuo vokiečių. Šie Tarybą skaitė paprastu kūnu pasitarimams, neturintiu suvereniteto ar vyriausybės.

"Tarybos sudarymas užvertė vieną lapą politinių derybų su lietuviams. Po šio Vokietija savo spaudimą vykdė per savo civilę administraciją, kuri buvo sudaryta 1917 m. spalio 28. Vokiečiai siekė tautinius lietuvių siekimus ir Tarybos veiklą suklikti į ne politines, mokyklų, kalbos, bažnyčios, labdaros ir bendruomenės sritis. Užsienio reikalų ministerijos patarėju administracijai paskirtas von Maltzan prižadėjo 'švelniai, bet kietai' priešintis bet kokiai platesnei lietuvių veiklai.

"Lietuviai, tačiau, pasirodė atkaklesni savo tautos interesų ginti negu vokiečiai tikėjosi. Spalio pabaigoje Taryba ir administracija jau stojo į atvirą kovą kalbos klausimu. Lietuviai pasipriešino Tarybos reikalus vesti vokiečių kalba ir pirmininku jai paskirti vokiečių Reichstago daugumos partijoms (krikščionių demokratų ir socialdemokratų) užprotestavo administracijos atkaklų siekimą vokiečių kalbą padaryti privaloma pradinėse mokyklose. (Protestų turinys Klimo veikale).

"Oberostas padarė vieną popierinę nuolaidą. Administracijos galva paskyrė civilį, užsienio reikalų ministerijos pasekretorių von Falkenhausen, kuris, nors ne kariškis, bet buvo senos mados kietasprandis 'prūsas'. Tačiau, administracijoje jis tebuvo vienas civilis, visi kiti, po senovei, buvo kariškiai, nes pagal vokiečių generalinio štabo susitarimą su vyriausybe Berlyne 'valdymas rytuose ilgam privalo būti štabo rankose.' Falkenhausenui net buvo uždrausta tiesioginiai susisiekti su kancleriu Berlyne bėgama Lietuvos tvarkymo klausimais — visi raštai turėjo eiti per Oberostą."

Nashua, N. H. BALF skyrius išskirtinas tuo, kad savo narių tarpe turi du redaktorius: V. Širvydą (Vienybės) ir A. Kneizį (buv. Darbininko red.), Nuotraukoje (iš k. į d.) V. Širvydas, B. Bernotienė - ižd., K. Grauslys - pirm., Teklė Micellienė - vicepirm., J. Savickas - sek., ir A. Kneizys - narys. Skyrius šių metų Vasario 16 minėjimo pelną \$232 lygiomis padalino BALFui ir ALTui.

DAIL. BRONĖ JAMEIKIENĖ, kurios vitražiniai darbai buvo išstatyti amerikiečių publikaī Lourdes High School Chicagoje birželio mėn. 13 - 15 dienomis. Tą parodą surengė Chicago pietvakarių meno taryba kartu su Amerikos Architektų Institutu ir Illinois Technologijos Institutu.

Z. Degučio foto

* Vaclovas Šilinkas, Ubiškių kaime ardamas žemę plūgu iš vietos išjudino plokščią akmenį. Po juo rado molinį ašotį, pilną pažaliavusių sidabrinųjų monetų. Lobjį perdavė Trakų muziejui, kuriame suskaičytos monetos. Muziejaus tarnautojai suskaitė 700 Lietuvos ir Lenkijos pinigų.

Modestas Paulauskas Amerikoje

EDUARDAS ŠULAITIS

Kas yra M. Paulauskas - aiškinti netenka. Jį pažįsta ne tik Lietuvos, bet ir užjūrio lietuviai. Jis daug užsienyje keliavęs. Jo vardą mini įvairių kraštų spauda, jį matėme daugelio valstybių televizijos ekranuose. Kuomet vyko olimpiada Meksikoje, apie jį daug sužinojo ir JAV lietuviai.

M. Paulauskas, nors dar jaunas vyras -- 24 m. amžiaus, 1,94 m. (6'5") aukščio, bet jau pasiekęs pažymėtinų rezultatų. 1964 m. jis pelnė Europos jaunųjų čempionų medali ir du kartus (1965 ir 1967 m.) Europos vyrų aukso medalius. Jis buvo pirmasis Lietuvos krepšininkas, parsivežęs aukso medali iš pasaulinių pirmenybių (1967 m. Montevidejuje, (Urugvajuje).

Buvo įdomu pamatyti, kaip atrodo šis krepšininkas ne pavelksle. Pasitaikė gera proga; Birželio 14-15, kartu su Tarybų Sąjungos rinktinė Paulauskas žaidė arti Chicagos -- South Bend, Ind.

M. Paulauskas JAV vieši jau ne pirmą kartą: jis buvo atvykęs prieš 4 metus, bet tuomet arti Chicagos jis nepasirodė.

Notre Dame universiteto salėje birželio 14 matėme Paulauską. Kadangi dabar ne krepšinio sezonas, žiūrovų susirinko tik apie tūkstantis, nežiūrint, kad aikštėje buvo pasaulio čempionai. Tačiau krepšinio tėvynėje -- Amerikoje bet kokie pasaulio krepšininkai negali nieko nustebinti: čia profesionalų išleptas žiūrovas į mėgėjus beveik nekreipia dėmesio. Lauke prie salės didžiulis plakatas skelbė: "Russians are coming".

Pačios rungtynės niekuo nepasižymėjo. Amerikiečių komanda sudaryta iš Vid. Amerikos kolegijų antraeilių žaidėjų, nieko gero neparodė. Neparodė ir svečiai, nors kovojo sąžiningai ir atkakliai. Rezultatas laikėsi apylygiai, tik antrame kėlinyje amerikiečiai kiek atitrūko ir pasaulio čempionai jų nepersivijo. Baigminis švilpukas skelbė pergalę amerikiečiams -- 65:22.

Labai nevyko ir Paulauskui. Jis su kiek sužeista koja prasėdėjo pusę rungtynių laiko ant suolo.

Kitoks vaizdas buvo sekmdienį. Tarybų Sąjungos rinktinė, po šeštadienio nesėkmės, buvo atkūrusi ir diktavo žaidimą. Kitoks buvo ir Paulauskas, naujasis rinktinės kapitonas. Jis sekmdienio rungtynėse pelnė daugiausia -- 26 taškus, kurių 16 susidėjo iš baudų. Svečiai rungtynes laimėjo įtikinančiai -- 80:67. Pirmasis kėlinys baigėsi lygiomis -- 36:36. Tarybų S-gos komandoje išpūdingi buvo abu "milžinai" turį po 2,15 metro (7'2") aukščio: A. Andrejevas ir S. Kovalenka.

Nemaža chigagiečių lietuvių spaudė ranką savo tautiečiui iš Lietuvos, kuris pasirodė esąs kuklus vaikinai, nežiūrint, kad jis jau yra sporto aukštumose.

Seštadienio vakare kelias valandas teko praleisti Paulausko draugystėje. K. Dirvonis, J. Kaunas, R. Gaška, R. Kožėnas ir būrelis kitų Paulauskui bėrė įvairius klausimus. Buvo matyt ir nepasirodė.

A. Saunoris vėl laimėjo

Jau rašėme, jog svečias iš Vilniaus, buvęs Tarybų Sąjungos ir Lietuvos stalo teniso meistris Algimantas Saunoris, laimėjo Staurės Amerikos liet. stalo teniso pirmenybes. Jis taip pat dalyvavo ir Kanados provincijos -- Ontario stalo teniso pirmenybėse, kur laimėjo net 3 pirmąsias vietas. Jis laimėjo vyrų vieneta, vyrų dvejetą (su J. Nešukaitė) ir mišrų dvejetą (su V. Nešukaitė). Lietuviai čia laimėjo visas pirmąsias vietas. Moterų vieneta nusinešė Kanados čempionė V. Nešukaitė, o moterų dvejetą -- V. Nešukaitė ir E. Sabaliauskaitė.

Tai pirmasis kartas, kuomet Kanados lietuviai, padėdami tautiečiui iš Lietuvos, nusinešė visas pergalės Ontario pirmenybėse.

A. Saunoris viešėjo pas savo motiną, gyvenančią Ha-

V. Grybauskas, rungtynių stebėti atvykęs su Lietuvos stalo teniso žymūnu A. Saunoriu, kuris buvo apsisostęs jo namuose Chicagoje. Buvo ir Chicagoje pas tėvus viešįs kaunietis inžinierius Vytautas Ličkus, nekartą Paulauską matęs Kaune sporto halėje. Iš visų kraštų susirinkę tautiečiai rado bendrą kalbą, nežiūrint atstumų, skirtingų išitikinimų, ideologijų.

Buvo visiems malonu pamatyti savo tautietį -- M. Paulauską, kaip kolumnistą Bill Gleason Chicago Sun-Times birž. 15 laidoje rase: "Lietuvi iš Kauno, kurio gimtine yra Notre Dame u-to atletikos direktoriaus Ed. (Moose) Kraus Kriaučiuo tevu."

Tiems, kurie matė M. Paulauską, A. Saunori ir kitus žymiuosius šių dienų Lietuvos sportininkus neturi veiksmės Vilko ar kito veiksnio draudimai bendrauti su tautiečiais tėvynėje. Krepšininkų į Lietuvą vykimu metu sukelta isterija parodė, jog tie savo veiksniais vadinantieji savo klaičių žaidimą, jau pralošė.

milton, Ont., Kanadoje. Jis taip pat nemaža laiko praleido ir pas pažįstamus Chicagoje.

LIETUVAITĖS PASAULIO PIRMENYBĖSE

Trys lietuvaitės žaidė pasaulio stalo teniso pirmenybėse Muenchene. A. Giedraitytė iš Lietuvos žaidė tik individualiniuose susitikimuose, kur pasiekė ne vieną pergalę. L. Balaišytė-Amelina, kuri ištekėjusi už ruso, šiuo metu studijuoja Maskvoje, gavo aukso medali už Sov. Sąjungos komandinę pergalę šiose pirmenybėse. V. Nešukaitytė iš Toronto atstovavo Kanadą komandinėse ir pavienėse varžybose. Ji savo komandai pelnė daugiausia taškų, nors bendrai Kanada pirmenybėse užėmė kuklią vietą.

Lietuviai Modestas Paulauskas sėdi ant atsarginio suolo per Sov. Sąjungos - Vidurio Amerikos kolegijų rinktinės rungtynes birželio 14 d. South Bend, Ind. Jis tą dieną buvo susižeidęs koja.

E. Sulaičio foto

WHITE HORSE

Tavern

SUMODERNINTAS
Vėsinamas
BARAS IR RESTORANAS
Duodami palaidotuviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

CALL US FOR
Liquor CUT RATE

SAVE ON
YOUR FAVORITE
BRANDS

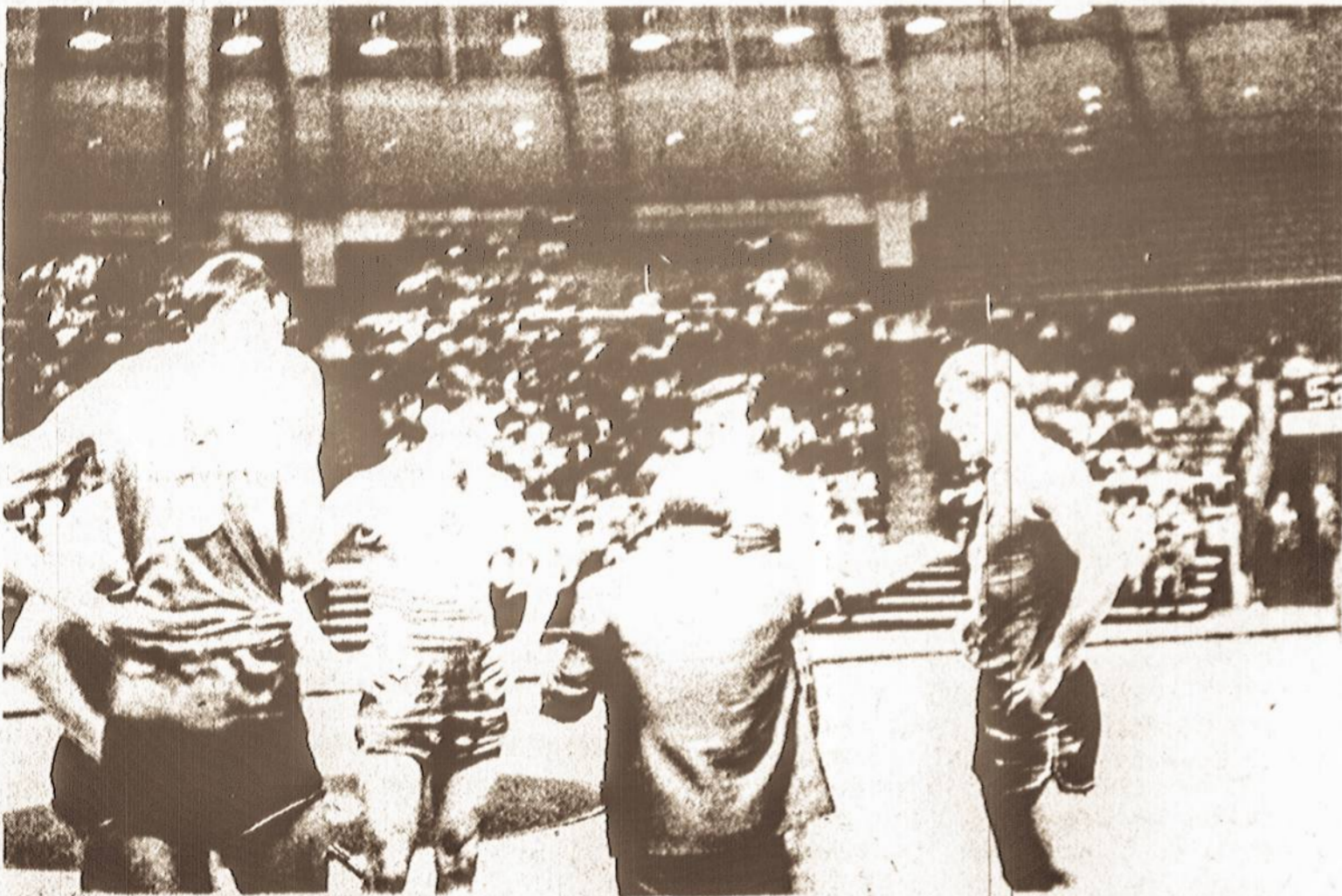
GOLDSTEIN Liquor Store

DOMESTIC & IMPORTED WINES & LIQUORS

FOR DELIVERY PHONE
VIRGINIA 9-7668

NEAR FOREST PARKWAY
8427 JAMAICA AVE. WOODHAVEN, N. Y.

M. Paulauskas (dešinėje), naujasis Sov. Sąjungos krepšinio rinktinės kapitonas, klauso trenerio A. Gomelskio patarimų, kaip atsispirti prieš amerikiečius South Bend, Ind. Kairoje (Nr. 15) sovietų rinktinės milžinas Vladimir Andrejev, 7 pėdų ir 2 colių aukščio.

E. Sulaičio foto

PETER'S
Bar & Grill

Sav.
PETRAS KADAS

Jauki vieta
įvairūs
gėrimai.

Graži salė
pobūviams bei
susirinkimams.

KVIEČIAME IR LAUKSIME JŪSŲ ATILANKANT

459 Grand Street
Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas:
EVergreen 4-8698

Vienas gražiausių momentų Petronėlės Sadauskienės gyvenime jos šeimai ir giminėms susirinkus bendrai nuotraukai.

MIRĖ PAVYZDINGA LIETUVĖ PETRONĖLĖ SADAUSKIENĖ

Petronėlė Sadauskienė-Palubinskaitė, gimusi 1880 m., spalio 25 d. Lietuvoje, Raseinių aps. mirė 1969 m. gegužės 16 d. Lancaster, N. Y.

Petronėlė Sadauskienė buvo pavyzdinga, susipratusi lietuvė motina. Rusų Lietuvos okupacijos metais atvykusi iš Lietuvos, berašė, bemokslė, nuostabiu būdu pati viena išmoko skaityti. Jos meilė gimtajai Lietuvai buvo gili ir nuoširdi visą gyvenimą. Lietuvoje išmokusi daug gražių lietuviškų dainų jas nuolat dainuodavo, daug jų išmokė savo vaikus ir kai kuriuos kaimynus. Su vyru Jonu Sadausku gyveno Scrantone, Pa. Susilaukė šešių sveikų vaikų, kurie buvo ir tebėra pasididžiavimas senajai Amerikos lietuvių kartai savo gražių elgesiu, geru išsilavinimu, būdo gerumu -- ir kas svarbiausia -- lietuviškumu. Visi gerai tebekalba, taip pat skaito ir rašo lietuviškai. Jie gimę šia eile: Ona, dabar Česnauskienė, Monika, dabar Simkienė, Jonas, Kostas, Elena, dabar Richards, Adelė dabar Damico.

Jų tėvas, taip pat pavyzdingas lietuvis Jonas Sadauskas, labai sunkiai dirbo anglių kasyklose Scrantone, Pa., kur juodu praktikuojantais doleriais ne tik išlaikė visą šeimą, bet ją ir išmokslino. Jo žmona Petronėlė Sadauskienė buvo labai darbšti ir taupi. Visus namų darbus atlikdavo viena, be to laikė karvę ir smulkių gyvulėlių, palengvinti šeimos ekonominę padėtį.

Prie namų augino daug retų gėlių, kurios buvo tokios gražios, kad žmonės atvykdavo iš tolimiausių vietovių pasžiūrėti. Visi gėrėjosi lietuviškos moters gėlynu. Visiems sakydavo, kad gėlės jai primena gimtąją Lietuvą.

Per gėles ir dainas ji mintimis nuskrisdavo į mylimą tėvynę.

Mišias atlaikė kunigas M. Valadka. Velionė buvo pašarvota Noreikos laidojimo koplyčioje Scrantone. Palaidota Tautiškoje kapinėse. Atsisveikino gėlių pilnas kambarys, pilnas giminių ir pažįstamų.

Išsėkis ramybėje, geroji Lietuvoje, motina. A. G.

Velionė Petronėlė Sadauskienė (1880 - 1969)

LIETUVOJE

* Kauno kraštotyrininkai buvo surengę "vakaronę", skirtą paskatinti daugiau mylėti lietuvių kalbą. Vaisėms buvo senoviškiausi lietuviški valgiai: virti žirniai, pupos, kviečiai, avižiniai kisielius, gira. Senovines dainas dainavo Kauno muzikinio teatro solistai, jų tarpe Antanas Kuciūgis. Aktorius A. Mackevičius skaitė M. Daukšos Postilės prakalbą. Kalbininkai apibūdino lietuvių ir baltų kalbas. Mokytoja O. Dabrilaitė pasakojo atsiminimus apie prof. kalvininkus J. Balčikonį, P. Skardžių, A. Salį.

* V. Zaborskaitė, Vilniuje rašydama apie Simtą literatūros mišrių tvirtina suradusi davinį, kad Goethe skaitęs Kristijoną Donelaičių ir jų lygines su Iljados ir Odisejos dainium.

Chicagos muzikai apie komp. J. Bertulio kantatą

"Sugrįžimo giesmė", muziko J. Bertulio kūrinys scenai paruoštas muz. J. Kreiveno Jaunimo Centre sujudo Chicagos muzikus.

Kantatos žodžių autoriai yra Vincas Jonikas, Gr. S., laudies raudos ir paties J. Bertulio.

Veikalą atliko lietuvių pradžios mokyklų mokiniai iš: Cicero, kur vadovauja J. Kreivėnas, Brighton Park, Dariaus-Girėno mokyklos, Vyčių mišrus choras ir solistė G. Mažeikienė. Mokiniai gerai paruošti, kūrinys, sutrumpintas, publiką sužavėjo.

Džiaugdamasis pasisekimu komp. Bertulis geg. 18 pasikvietė muzikus ir jos mylėtojus laimėjimu pasidžiaugti. Dalyvavo mokyklų vedėjai, chorų atstovai, vaikų tėvai, rengėjai, organizacijų atstovai.

J. Bertulis nepaprastai įvertino J. Kreivėną, kuris iš gausių muzikinių kūrinių sugebėjo išrinkti tinkamai sutrumpinti ir scenai paruošti kantatą "Sugrįžimo giesmė." Padėjo ir J. Masilionis, A. Juškevičius, J. Plačius, S. Jonynienė, Mažeikienė ir kitiems už talką kūrinių tinkamai pristatyti publikai.

J. Kreivėnas pabrėžė kad kantatą parinkęs vaikams, nes jie yra mūsų ateitis. Buvo pramatyta į pastatymą įjungti apie 300 vaikų ir 150 chorių. Nors ir ne visoms mokykloms dalyvaujant, veikalas buvo

ispudingas, suteikė savimi pasitikėjimo. Sūdlė kantatą filmuoti. Dirigentas F. Stroha pritarė. A. Juškevičiaus pastangomis gavo salę.

PRANCŪZAS LINGVISTAS KVIEČIAMAS APSILANKYTI ESTIJOJ IR LIETUVOJ

Prancūzas lingvistas Michel Dequeker gavo iš Estijos pakvietimą į ugro-suomių kalbotyros kongresą, kuris įvyks Taline 1970 m. rugpjūčio mėn. Jis tą pakvietimą paminėjo savo laiškuose savo pažįstamiems lietuviams Vilniuje, kad tai būtų gera proga ir į Lietuvą užsukti arba bent per Lietuvą pravažiuoti: "Ir štai rašytojas Lankauskas jau susitarė, kad bus tos kelionės proga ir į Lietuvą pakviestas, būtent, draugystės ir kultūrinių ryšių draugijos", rašo Michel Dequeker.

M. Dequeker verčia į prancūzų kalbą vieną Lankausko novelę. Yra išvertęs estų poetės Marie Undere eilėraščius, o kito esto - noveles. Yra išvertęs Kairio pjesę ir pradėjęs versti J. Gliados romaną "Namas ant smėlio".

Įdomu, kad Estijos ir Lietuvos kultūrininkai savo nuožiūra kviečia Vakarų kultūrininkus. Matyt, neabejoja, kad Maskva jų kvietimus aprobuos, J. G.

CARPENTER
**CABINET
MAKER**

CUSTOM BUILT

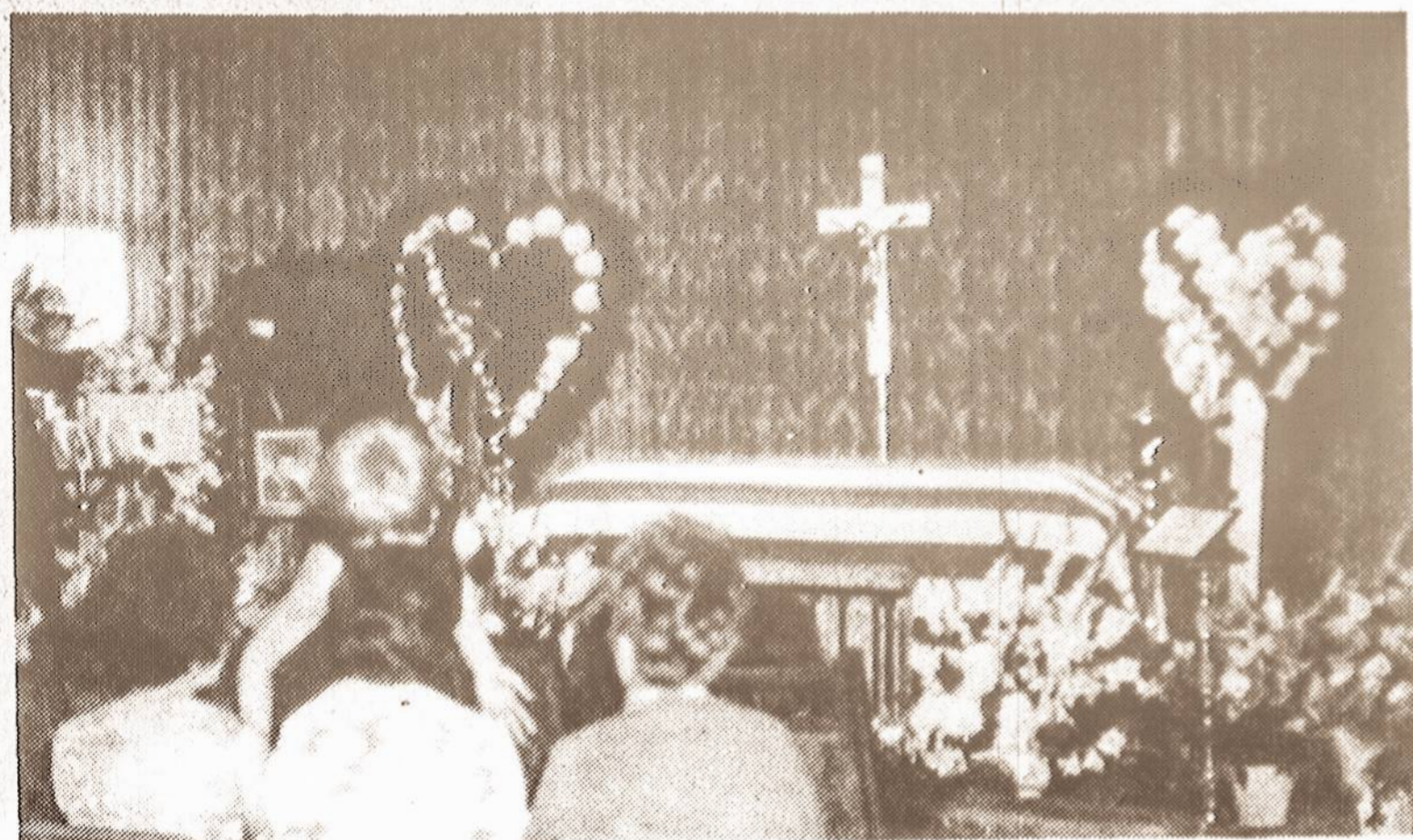
CABINETS

- BOOKCASES
- ANTIQUE REPAIRING
- FORMICA WORK SPECIALISTS

AUGUST VILENIŠKIS
119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.

VIRGINIA 7-5760

VIETNAME ŽUVO POVILAS KUPCHINSKAS

Kareivio Paul Norman Kupchinsko grabas su jo palaikais atvežtas iš Vietnamo. Buvo pašarvotas Stephen Funeral Home Brooklyne.

Paul Norman Kupchinskas, 21 m. amžiaus, Vienybės kaimynės ir skaitytojos Agnės Kupčinskienės anūkas, palaidotas birželio 12 Evergreen kapinėse, prie diduko Jono Kupčinsko.

Paul Kupchinskas žuvo Vietname geg. 10, kai jo helikopteris (malūnsparnis) buvo nušautas, baisiausia me mušyje prie Hamburger kalno.

Liko skausme tėveliai Jonas ir Margie, broliai: Jonas gyvenęs Ohío valstijoje ir Richard, gyvenęs Manhattane, sesuo Diana --, Farino, Queens Village, taip pat jau minėtoji motė Čiutė Agnė Kupčinskienė.

Buvo gimęs Brooklyne 1947 m., kur baigė Automobilų mechanikos aukštesniąją mokyklą. Dirbo Mercedes-Benz vokiečių automobilų mechaniku New Yorke. 1968 m. vasario mėn. palmtas į kariuomenę. Kariuomenėje studijavo lėktuvų turbinų motorus ir toje srityje dirbdamas ir skraidydamas dviejų karių helikopteryje -- fronte nušautas.

Atsisveikinime dalyvavo daug artimųjų, suteikta kariui kariuomenės pagarba, palaidotas kariškomis apeigomis.

Pažymėtina, kad žuvęs jaunas lietuvis širdyje jausmo neturėjo būti kariu, net kario uniformoje nebuvo nusifotografavęs. Didžiavosi, tačiau, mokyklų baigimo ceremonijomis ir tomis progomis fotografavosi.

KUN. A. NORIUS-NORRIS

Great Falls, Mont. birželio 12 d. mirė kun. dr. A. Norris, anksčiau gyvenęs Brooklyne ir profesoriavęs St. John's universitete dėstydamas filosofiją ir rusų kalbą.

Susirgo staiga. Mirties priežastis-kraujo įsiliejimas į galvą. Palaidotas Great Falls katedros vietinėse kunigų kapinėse. Liko Lietuvoje motina, sesuo ir trys broliai.

Kun. Norius (Norris), kuris persikėlęs į Montaną profesoriavo Great Falls kolegijoje, prieš tris metus lankėsi Lietuvoje ir ten susitiko su giminėmis.

Kotryna Pupkienė, per ilgus metus buvusi plačiai žinoma savininkė gėrimų vietos ir restorano Richmond Hill, N. Y. mirė sulaukusi gilaus amžiaus.

Chicagos vyskupija

Atkelta iš 3 psl.

Įsigyti specialius automobilius, kuriais karstas cementinėje dėžėje iš koplyčios būtų deramai pervežamas prie duobės.

Be to, prie kapinių direktoriato įsteigta Patariamoji taryba, kuri padės palaikyti ryšį tarp lietuvių visuomenės ir kapinių administracijos. Į tarybą įeina po vieną atstovą iš aukščiau minėto pasauliečių komiteto, kapinių sklypų savininkų d-jos, Amerikos lietuvių Romos katalikų federacijos, Chicagos lietuviškų parapijų klebonų ir tų parapijų patikėtinių.

Visi šie laimėjimai buvo atsiekti daugumoje A. Regio vadovaujamo komiteto pasauliečių teisėms šv. Kazimiero kapinėse ginti pastangomis. Šis komitetas yra Chicagos lietuvių bendruomenės padalinys. Išties metus veikė taip pat Studijų komisija, į kurią įėjo po du atstovus iš grupių sudarančių dabartinę Patariamąją tarybą. Ši studijų komisija aštuonius kartus posėdžiavo su kapinių administracija. Kaip tik pasibaigus paskutiniam komisijos posėdžiui ir buvo paskelbtos vyskupijos nuolaidos.

Regio nuomone, kapinių administracija būtų dar daugiau nuolaidų lietuviams padariusi, jeigu ne katalikų federacijos atstovo dr. A. Jerome laikysena, kuris išėjęs ginti prel. V. Cerniauską. Prelatas yra buvęs šv. Kazimiero kapinių administratoriumi, visą laiką priešinosi kapines atlietuvininti. Jis ir dabar tebėra vienas keturių direktorių, kurie sprendžia vyskupijos kapinių reikalus.

ADVOKATAS

C. A. VOKET

(VOKIETAITIS)

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.

Telefonas: NEWton 9-6620

Paul Norman Kupchinskas žuvęs Vietname

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEWey 4-5136

Charles J. Roman Funeral Home

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVERgreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

HORN DENTAL LABORATORIES

APTARNAUJA NEW YORKA,

77-20 101st Avenue

Ozone Park, N. Y. 11417

Tel. VI 5-7730

Kalba lietuviškai

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY · MUTUAL FUNDS · INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, apdraudos,

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymą, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiems kitais reikalais, — kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS

Atdara kasdien nuo 9 v.r. iki 9 v. vakaro

VIENYBĖ

* Dail. Natalijos Jaslukynaitės paveikslas "Lietuvos pajūris" yra išstatytas The National Arts Club parodoje (15 Gramercy Park, New Yorke). Paroda tęsis iki birželio 29.

* Lietuvoje atostogavę į New Yorką sugrįžta Ona Yakštienė, Amėlia Juškevičienė, Juozas Stanėlis ir David Mathis - Matusevičius.

Balys Miškėnis, Pranės Lapienės brolis, atvykęs iš Lietuvos vieši Stony Brook, L. I. Po mėnesio viešnagės į Lietuvą grįžta liepos 1 d. Ta proga Andrius ir Pranė Lapės savo rezidencijoje rengia svečiui išleistuves birželio 29 d. Sloje 1966 m. nuotraukoje Balys Miškėnis sveikina Laplenę.

* Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė buvo išvykusi į Cleveland, Ohio ir dalyvavo Federation of Women's Clubs suvažiavime. Taip pat dalyvavo clevelandietės prof. A. Augustinavičienė ir Kodukienė, iš Bostono buvo atvykusi A. Vakaucienė. Vincė Jonuškaitė kvietė moteris padėti kovoti už pavergtųjų tautų laisvę ir teisę.

* Dr. Alseikaitės-Gimbutienės duktė, lankydamasi Lietuvoje, ten susituokė ir apsigyveno.

* Dr. Birutė Serkšnienė iš Kedainių, Amerikoje viešėjusi 3 mėn. grįžo į Lietuvą. Jos giminės gyvena Chicagoje, sesutė Dailė Skeberdytė - Meškauskienė Muenchene, Vokietijoje, kurią buvo aplankiusi anksčiau. Viešėjo ir pas dėdę Vincą Užunorį Windsor, Ont., Kanadoje.

* Bronė ir Walteris Keršuliai atostogoms ruošiasi vykti į Lietuvą.

* Vyskupui Antanui Deksnui pagerbti New Yorke vakariene rengiama liepos 6 d. Maspetho parapijos salėje.

* Kun. Juozas Čekavičius iš Mary Star of the Sea parapijos Brooklyne perkeltas vikaro pareigoms į Presentation of the Blessed Virgin parapiją, Jamaica, N. Y.

Kazys Kanys, Salomėjos Neries vardo kolūkio pirmininkas netoli Kauno, prieš grįždamas į Lietuvą pora valandų Vienybės pastogėje. Ispūdziais dalinasi su D. Jonaitiene. Plačiau žiūr. 1 ir 7 psl.

PAGERBĖ LIETUVI KADETA.

Syracuse, N. Y. universiteto Archbold aikštėje, dalyvaujant 500 karo kadetų, Povilui J. Černiauskui kancleris Wm. P. Tolley įteikė kardą, aukščiausią Harvey S. Smith atžymėjimą lietuviui kadetui, kuri tuoj pakėlė į leitenantus.

Pareiškęs norą kariuomenės karjerai, Černiauskas pasiūlė vykti į Vietnamą. P. Černiauskas jau 1965 m. pasižymėjo baigdamas Hicksville, L. I. gimnaziją ir gavęs Rotary Klubo stipendiją studijuoti Syracuse universitete.

1966 m. laimėjo medali, kaip išskirtinas (superior) kadetas. 1967 m. iš Syracuse Herald Journal gavo aukso medali.

1968 m. laimėjo JAV Armijos medali ir stipendiją į Indiantown Gap Militarinę mokyklą. Pulk. Patten buvo pakeltas titulu "Brigade Commander of the University R. O. T. C. Program." Šiais metais P. Černiauskas baigė ir aviatoriaus kursus.

Jo tėvai, Vytautas ir Juzefina Černiauskai, gyvena Hicksville, N. Y. Vienas jo artimiausių draugų yra vienybietės T. Klimienės sūnus Vytautas.

Kancleris William P. Tolley lietuviui kadetui Povilui J. Černiauskui įteikia kardą, iškilnių metu kadetas buvo pakeltas į leitenantus.

Maironio mokyklos iškilmės

Maironio mokyklą baigusiems birželio 7 įvyko Maspetho par. salėje iškilmės. Geriausiai mokiniai apdovanoti knygomis.

Mokykloje viso yra 155 mokiniai. Mokyklą baigė: Ligija Birutyte, Rūta Gerulaityte, Romas Katinas, Giedrė Kregždute, Vytautas Navickas, Algis Ošlapias, Vytis Snieška, Audrė Staknytė, Edvardas Ūselis, Šarūnas Zikaras. Pažymėjimus perskaitė Jadvyga

Kregždienė, įteikė konsulas Anicetas Šimutis.

Kalbėjo: inspektorius Antanas Masionis, Antanas Reventas, Rima Gudaitienė. Atsisveikinimo kalbą pasakė Rūta Gerulaityte, išleidžiamųjų vardu dėkojo Ligija Birutyte, kuri pažymėjo, kad baigiantieji mokyklą pradėję lankyti prieš 9 metus.

Į aukštesnius skyrius perkelta 130 mokinių.

Vladimirovas...

Atkelta iš 5 psl.

Su abiejų bibliotekų darbuotojais dr. Vladimirovui teko pasikalbėti ir pačiais aktualiaisiais tarptautiniais bibliotekininkų reikalais. Ateinančiais metais Maskvoje įvyks Tarptautinės bibliotekininkų draugijų federacijos kongresas. Amerika ketina pasiųsti gausią delegaciją. Ryšium su tuo jie domėjosi daugeliu dalykų ir turėjo eilę klausimų, kuriuos dr. Vladimirovas atsakė ar pažadėjo parūpinti informacijos.

Kadangi dr. Vladimirovas šiuo metu rašo knygą angliškai apie tai, kaip tarybinio bibliotekininko akimis atrodo JAV bibliotekos, jam šis apsilankymas Washingtone bus labai naudingas. Tačiau, šalia bendrų bibliotekininkystės dalykų, dr. Vladimirovui ši kelionė buvo naudinga ir lietuvišku pažiūriu. Kongreso bibliotekoje jisai užtriko pėdsakų ir apie spaustuvininką Joną Lietuvį, kuris 1485-1486 metais spausdinęs knygas Anglijoje. Apie tą pirmąjį lietuvi spaustuvininką dr. Vladimirovas jau buvo ir anksčiau girdėjęs, bet dabar, suradęs medžiagos, jisai ketina parašyti atskirą studiją. Kongreso biblioteka jau jam pasiūlė medžiagos, o taip pat pažadėjo padėti ir Anglijos bibliotekos. Tai būtų nauji svarbūs duomenys jo studijai, kurią jisai rašo apie Lietuvos knygos istoriją.

Juzė Augutienė iš Cliffsides Park, N. J., ilgametė Vienybės skaitytoja ir rėmėja, neseniai viešėjusi San Francisco, Cal. ir Miami, Floridoje. Visur sutikusi daug Vienybės skaitytojų.

Žygiuoja Syracuse universiteto kadetai, jų tarpe ir lietuvis Povilas Černiauskas.